НАРОДНА АРМІЯ

20 липня, 2017

#29 (5509)

Су-27П1М «ТАНЦЮВАВ» У АНГЛІЇ ПІД ДОЩЕМ

На британському авіашоу The Royal International Air Tattoo-2017 українська команда отримала приз за «Найкращий показ фігур вищого пілотажу серед країн, які не є членами НАТО»

стор. 10

Десантування морпіхів на острів Тендрівська коса

«СІ БРИЗ-2017»: ПОТУЖНИЙ КРОК ДЛЯ ДОСЯГНЕННЯ СТАБІЛЬНОСТІ В РЕГІОНІ

НА ПІВДНІ УКРАЇНИ ВІДБУВАЮТЬСЯ МІЖНАРОДНІ НАВЧАННЯ, ЯКІ ВКЛЮЧАЮТЬ В СЕБЕ МОРСЬКУ, СУХОПУТНУ ТА АВІАЦІЙНУ КОМПОНЕНТИ

стор. 4-7

ПІЛОТ ВЕРТОЛЬОТА Мі-8 ВРЯТУВАВ СВІЙ ЕКІПАЖ ВІД РАКЕТИ ВОРОЖОГО ПЗРК

Нещодавно льотчик Василь Мулік став Кавалером ордена «Народний Герой України»

стор. 13

ПРАВОВИЙ РЕЖИМ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ ОБОРОНИ ПОТРЕБУЄ ЗМІН

Полігони вже краще захищено від корупції, але ще треба від них відвадити непроханих гостей

стор. 14

НАШІ ВІЙСЬКА ВИЗВОЛИЛИ ТОРЕЦЬК ВІД РОСІЙСЬКИХ ОКУПАНТІВ ЗА 10 ГОДИН

21 липня 2014 року над цим містом замайорів український прапор. Визволення Торецька (тоді — Дзержинська) було особливе, адже визволяли місто переважно спецпризначенці. Саме вони завдали значних утрат ворогові

стор. 15

«УПА ВОЮВАЛА ЗА НЕЗАЛЕЖНУ УКРАЇНУ Й ЖОДНИМ ЧИНОМ НЕ ПІДТРИМУВАЛА ЗАГАРБНИКІВ»

Черговий радянський міф про українських колаборантів у роки Другої світової війни розбився об факти архівних досліджень

стор. 16-17

ОЛЕГ СКРИПКА:

«ГАДАЮ, МАЄ ВІДБУТИСЯ КУЛЬТУРНА ДЕОКУПАЦІЯ НАШОГО ДОНБАСУ ТА КРИМУ»

Олег Скрипка й музиканти рок-гурту «ВВ» не потребують додаткових рекомендацій, адже на вітчизняній сцені і вокаліст, і рок-гурт упевнено тримаються вже третій десяток років. А коли почалися воєнні дії на Донбасі, музиканти ще й включилися в процес моральної підтримки українського війська

стор. 21

КІЛЬКА БАТАЛЬЙОНІВ МАЄ БУТИ ОСНАЩЕНО НАЙСУЧАСНІШИМИ ТАНКАМИ «ОПЛОТ»

НИНІ ЛЕВОВУ ЧАСТКУ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ, ЯКІ НАДАНО МІНІСТЕРСТВУ ОБОРОНИ, СПРЯМОВУЮТЬ НА ОЗБРОЄННЯ ВІЙСЬКА

Під час робочої поїздки у Львівську область Президент України ознайомився з роботою Державного підприємства «Львівський бронетанковий завод»

«Більше як 300 млн грн іде на закупівлю новітніх танків «Оплот», — сказав Петро Порошенко й нагадав, що ці танки експортують за кордон, а на озброєння українського війська їх не постачали. За словами глави держави, кілька батальйонів має бути оснащено найсучаснішими, найновітнішими танками «Оплот», адже нині для цього є всі можливості, повідомляє прес-служба Президента.

Глава держави повідомив, що танки Т-72 львівського заводу також планують закуповувати для оснащення Збройних Сил. Зокрема 72 модернізованих Т-72 цього року зусиллями Державного підприємства «Львівський бронетанковий завод» мають надійти в Збройні Сили.

«Ми закуповуємо новітні, виготовлені тут, у Львові, евакуаційні машини БРЕМ. Ми наразі побачили можливості новітньої пожежної машини на базі Т-72», — додав Петро Порошенко й зауважив, що такою технікою має бути оснащено всі танкові бригади й арсенали.

Президент повідомив, що 920 млн грн має отримати цей бронетанковий завод. За його словами, 20 тактичних бойових колісних машин «Дозор-Б» також готують до відправлення у війська, так само як і новітні ракети, засоби радіоелектронної боротьби, сучасні дрони.

«Це вже абсолютно інша армія, якою пишається кожен український громадянин», — сказав глава держави.

SHABLA-2017 — СПІЛЬНИЙ ЩИТ ВІД ГІБРИДНИХ ЗАГРОЗ

У РЕСПУБЛІЦІ БОЛГАРІЯ НА ЗЕНІТНОМУ ПОЛІГОНІ ВІЙСЬКОВО-ПОВІТРЯНИХ СИЛ ВІДБУЛИСЬ МІЖНАРОДНІ ТАКТИЧНІ НАВЧАННЯ

До участі в навчаннях від України було залучено бойові обслуги підрозділів зенітно-ракетних комплексів (ЗРК) С-300, курсантів факультету зенітних ракетних військ Харківського національного університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба та інших. Українську делегацію з майже 80 військовослужбовців очолював начальник зенітних ракетних військ Повітряних Сил ЗС України генерал-майор Дмитро Карпенко.

Практичні заходи розпочалися з польотів літаків бойової авіації Збройних сил Республіки Болгарія, які відпрацювали комплекс завдань по повітряних і надводних цілях. Продовжилися навчання з бойових пусків, які виконували із систем протиповітряної оборони США, Сербії та Республіки Болгарія.

Кульмінаційним моментом стали бойові стрільби ЗРК підрозділів зенітних ракетних військ Повітряних Сил Збройних Сил України. Бойові обслуги, якими командували підполковники Микола Дзяман та Олександр Липовий, успішно відпрацювали практичні завдання з бойових пусків зенітних керованих ракет системи С-300 по повітряній цілі — радіокерованій мішені типу РУМ-Р-01М.

За виконанням заходів тактичного навчання спостерігали Президент Республіки Болгарія Румен Радев, з українського боку — начальник Генерального штабу — Головнокомандувач Збройних Сил України генерал армії України Віктор Муженко та командувач Повітряних Сил Збройних Сил України генерал-полковник Сергій Дроздов. Як зазначив командувач Повітряних Сил ЗСУ, бойові пуски здійснено успішно, а особовий склад зенітних ракетних підрозділів мав добру практику у виконанні бойових стрільб на іноземному полігоні.

Високо оцінив рівень підготовки зенітних ракетних підрозділів і начальник Генерального штабу — Головнокомандувач Збройних Сил України. Після завершення стрільб він зустрівся з військовослужбовцями Повітряних Сил і подякував їм за належну підготовку до міжнародних тактичних навчань, а також висловив упевненість у тому, що досвід, набутий на цих навчаннях, буде в подальшому доброю школою під час таких тренувань у своїй державі.

«Сьогодні наші зенітні ракетні підрозділи завершили бойові пуски на зенітному полігоні Республіки Болгарія, які було здійснено спільно з іншими країнами, і продемонстрували належний вишкіл», — зазначив генерал армії України Віктор Муженко.

За його словами, це дасть змогу в подальшому втілювати набутий досвід бойових стрільб за кордоном у системі бойового навчання.

Також начальник Генерального штабу — Головнокомандувач Збройних Сил України висловив упевненість у тому, що сьогодні в підрозділах зенітних ракетних військ є можливість нарощувати матеріально-технічну базу й продовжувати виконувати бойові пуски на тих полігонах в Україні, які підготовлено для здійснення таких заходів бойового навчання.

Інф. «НА»

ФРАНЦІЯ ПЕРЕДАЛА 25 КОСТЮМІВ ДЛЯ РОЗМІНУВАННЯ

25 комплектів костюмів для розмінування PROTECOP, 25 шоломів із захисним забралом VISORV50 та 10 пар спеціального взуття MATRAMINES на загальну суму 3,7 мільйона гривень отримали українські сапери Центру розмінування Головного управління оперативного забезпечення Збройних Сил України, що на Хмельниччині. Цю донорську гуманітарну допомогу від уряду Франції передала українським військовим Надзвичайний і Повноважний посол Французької Республіки в Україні Ізабель Дюмон.

«Це обладнання відповідає найсучаснішим зразкам, якими оснащені французькі підрозділи, і буде найкращим чином використане в надзвичайно напруженому операційному контексті. Таке спільне використання однакового обладнання ілюструє братерство по зброї, яке існує між французькими та українськими воїнами», — наголосила вона.

Також дипломат повідомила про можливість проходження франкомовними українськими саперами стажування в підрозділах збройних сил Французької Республіки, повідомляє Управління комунікацій та преси МО України.

Костюм для розмінування PROTECOP

ПЛАН ДІЙ ЩОДО ЧЛЕНСТВА В НАТО НЕОБХІДНО АКТУАЛІЗУВАТИ

Президент Петро Порошенко вважає символічною і вагомою роль українсько-американського командно-штабного навчання із залученням військ Sea Breeze у стратегічному партнерстві України з Північноатлантичним альянсом.

Президент зазначив: «З 1997 року ці навчання надають нам суттєву допомогу у відродженні військово-морського потенціалу держави, сприяють досягненню ВМС України сумісності із флотами держав — членів НАТО, що є передумовою запланованого нами членства в цьому оборонному союзі — тоді, коли країна відповідатиме критеріям, коли будуть імплементовані результати наших реформ у всіх без винятку сферах».

Президент наголосив: реформи, потрібні для членства в НАТО, майже повністю співпадають з реформами, які необхідні для членства в ЄС, та додав, що сьогодні українці підтримують і об'єднанні навколо трансатлантичної та європейської інтеграції, повідомляє прес-служба глави держави.

Президент також зазначив, що протягом трьох останніх років Україна суттєво просунулася на шляху євроатлантичної інтеграції. Він нагадав, що трохи більше місяця тому українці отримали безвізовий режим поїздок до країн ЄС, а декілька днів тому завершено ратифікацію Угоди про асоціацію з Євросоюзом.

Петро Порошенко назвав важливим досягненням побудову українських Збройних Сил, відродження української армії та флоту.

«Наш намір повернути у порядок денний питання про план дій щодо членства в НАТО і наближення нашого оборонно-безпекового сектору до стандартів Альянсу, засвідчена численними опитуваннями громадської думки потужна підтримка саме такої стратегії — все це показує, що обраний курс правильний і безальтернативний», — підсумував Президент.

СТРАТЕГІЧНЕ ПАРТНЕРСТВО МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ГРУЗІЄЮ ОБУМОВЛЕНЕ СПІЛЬНИМИ ВИКЛИКАМИ І ЗАГРОЗАМИ

Декларація про встановлення стратегічного партнерства між Україною та Грузією, що була підписана під час робочого візиту Президента Петра Порошенка до цієї країни, є найвищою формою довіри між керівниками держав і найвищою формою довіри між народами, повідомляє прес-служба глави держави.

«Стратегічне партнерство також обумовлене спільними викликами і спільними загрозами. І перемогти ці загрози ми можемо, лише коли ми є сильні і об'єднані. І я дуже дякую за це наше партнерство, за систему інститутів і механізмів постійної координації наших дій. У тому числі і в секторі оборони і безпеки», — наголосив Президент України.

За словами Петра Порошенка, під час його зустрічі з Президентом Грузії Георгі Маргвелашвілі було обговорено шляхи зміцнення цього партнерства. «Є багато ідей, яким чином буде проводитися взаємна підготовка бійців наших збройних сил — як на території Грузії, в тому числі наших гірськострілецьких підрозділів, так і на території України, де ми відкриті для того, щоб передати переможний досвід Збройних Сил України у гібридній війні», — зауважив глава держави.

Він також відзначив участь моряків з Грузії у навчаннях «Сі Бриз-2017», які відбуваються під егідою НАТО в Чорному морі, в Одесі: «Поруч з американськими, британськими, норвезькими, румунськими, турецькими, бельгійськими та іншими моряками перебувають вояки Грузії. Вони демонструють, що наше партнерство є надзвичайно міцне, в тому числі і в оборонній сфері».

МІНІСТР ОБОРОНИ УКРАЇНИ ГЕНЕРАЛ АРМІЇ УКРАЇНИ СТЕПАН ПОЛТОРАК:

«ВИМАГАЮ ПЛАНУВАТИ ЗАХОДИ РЕФОРМ ДЛЯ ДОСЯГНЕННЯ ЗМІСТОВНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ»

У КИЄВІ ВІДБУЛОСЯ ЗАСІДАННЯ КОМІТЕТУ РЕФОРМ МІНІСТЕРСТВА ОБОРОНИ ТА ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ, ПІД ЧАС ЯКОГО БУЛО ОКРЕСЛЕНО ГОЛОВНІ НАПРЯМИ ОБОРОННОЇ РЕФОРМИ

«Оборонна реформа триває вже рік, вона безпрецедентна за своїми масштабами і амбіціями та відбувається в умовах триваючої гібридної війни проти України», — зазначив Міністр оборони України генерал армії України Степан Полторак під час чергового засідання Комітету реформ Міністерства оборони та Збройних Сил України, яке проводилося за участю іноземних стратегічних радників при Міністерстві оборони та Генеральному штабі ЗС України

Глава вітчизняного оборонного відомства повідомив, що на сьогодні зафіксовані істотні зміни державної політики у сфері національної безпеки та оборони. Зокрема відновлено зовнішньополітичний пріоритет держави щодо вступу до Північноатлантичного альянсу. Також ідеться про узгодженість усіх елементів оборонної реформи із завданнями Президента України та планами реформ уряду. Окрім цього, запроваджено дієвий механізм демократичного цивільного контролю над Збройними Силами.

Поточний стан реформ у цілому Міністр оборони України оцінив позитивно. За його словами, заходи реформ 2016 року було виконано більше ніж на 90%, і цей відсоток міг би бути вищим за наявності відповідних норм національного законодавства. Водночас основною вимогою до реалізації оборонної реформи генерал армії України Степан Полторак назвав креативні рішення та усунення формалізму під час виконання планових заходів.

— Вимагаю планувати заходи реформ не для того, щоб згодом доповідати про факт їхнього проведення, а для досягнення змістовних результатів. Запорука успішних реформ — це лідерські якості керівного складу, підвищення професійного рівня посадових осіб, які несуть відповідальність за оборонну реформу, максимальна ефективність використання наявних матеріальних і фінансових ресурсів та жорсткий контроль за цим процесом, — наголосив він.

Також було зауважено, що Стратегічний оборонний бюлетень є вивіреною дорожньою картою оборонної реформи, а не догмою.

— Звичайно, ми будемо слідувати визначеним показникам, але також повинні вносити належні доповнення, що обумовлені динамікою розвитку безпекового середовища, — сказав Міністр оборони.

Під час засідання Комітету реформ стратегічний радник при Міністерстві оборони України генерал у відставці Джон Філіп Абізейд дав оцінку змінам, які відбуваються у секторі безпеки України та у країні в цілому.

— Особливо вражають успішні зміни у бойових частинах української армії. Ми на власні очі бачили, як у районі АТО солдати й офіцери демонстрували високий рівень бойової готовності, — зазначив він.

У ході заходу Міністр оборони України генерал армії України Степан Полторак визначив основні пріоритетні напрями оборонної реформи.

Зокрема для реалізації продуманої кадрової політики необхідно вжити заходів для утримання у військах загартованого людського ресурсу — військовослужбовців із бойовим досвідом, забезпечити постійний розвиток та збереження сержантського складу, зміцнити офіцерський корпус, створити умови для кар'єрного зростання всіх категорій військовиків та підвищити рівень соціального захисту військовослужбовців і членів їхніх сімей.

За словами Міністра оборони, вже зараз збільшено грошове забезпечення військових, зокрема вдвічі на лінії зіткнення в АТО, главою держави прийнято рішення про додаткове фінансування будівництва житла для військовослужбовців за контрактом на 1 млрд гривень, що дозволить звести близько 100 гуртожитків. Окрім цього, 80 млн гривень буде додатково спрямовано на фінансування процесу відбору та підготовки сержантського складу, зокрема на розвиток навчальних центрів.

Другим стратегічним напрямом генерал армії України Степан Полторак назвав забезпечення збалансованого підходу до використання фінансових та матеріальних ресурсів. Для цього, на його переконання, необхідно системно запроваджувати новий тип оборонного планування, заснованого на спроможностях, максимізувати використання можливостей власних підприємств для наповнення спецфонду Міноборони.

Також слід посилити контроль над цільовим та ефективним витрачанням фінансових ресурсів, оптимізувати використання міжнародної ресурсної допомоги. Для цього передбачено об'єднання Багатонаціонального об'єднаного координаційного комітету з питань військового співробітництва та оборонного реформування з Комітетом реформ. Окрім того, буде створено Центр управління змінами для фахового моніторингу та оцінювання успішності реформ.

«ЗАПОРУКА УСПІШНИХ РЕФОРМ — ЦЕ ЛІДЕРСЬКІ ЯКОСТІ КЕРІВНОГО СКЛАДУ, ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОГО РІВНЯ ПОСАДОВИХ ОСІБ, МАКСИМАЛЬНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСІВ ТА ЖОРСТКИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ЦИМ ПРОЦЕСОМ»

По-третє, наша держава повинна ввійти до колективної системи безпеки НАТО, й останній візит в Україну Генерального секретаря Альянсу свідчить про те, що такий рух енергійно розпочато.

Четвертим пріоритетним напрямом оборонної реформи визначено забезпечення складових сил оборони необхідним озброєнням, військовою і спеціальною технікою. Для цього потрібно наростити виробничі спроможності підприємств оборонно-промислового комплексу. Нагальним завданням при цьому є впровадження західних технічних стандартів і максимально швидке скорочення технологічного відставання від провідних країн–членів НАТО.

Міністр оборони нагадав, що керівництвом держави виділено фінансовий ресурс для будівництва заводу боєприпасів, а також для налагодження серійного випуску найбільш прогресивних розробок національного ОПК.

П'ятий пріоритетний напрям реформи — розвиток та вдосконалення оборонної інфраструктури держави, яка повинна забезпечити адекватне і своєчасне реагування на наявні та потенційні воєнні загрози, оперативне розгортання на вразливих напрямках визначених угруповань військ (сил) для своєчасного відбиття агресії. Також ідеться про розміщення з'єднань, військових частин і підрозділів, насамперед тих, що сформовані, на сході та півдні України.

У підсумку засідання Комітету реформ було сформульовано завдання щодо подальшої реалізації оборонної реформи. Зокрема зауважено на виробленні чіткого бачення перспективної системи керівництва силами оборони, побудованої на новому розподілі завдань, функцій, повноважень, відповідальності та підзвітності.

Також необхідним є забезпечення ефективності та реалістичності оборонного планування, що вимагає його послідовного впровадження, заснованого на спроможностях із чітким розподілом завдань під виділений ресурс.

Окрім цього, було наголошено на актуальності постійного моніторингу та контролю над проведенням заходів реформи для їхнього ефективного впровадження, що своєю чергою вимагає підвищення дієвості системи внутрішнього контролю та аудиту, повідомляє Управління комунікацій та преси МО України.

Узбережжя острова під контролем військових

МОРСЬКА ПІХОТА «ВИЗВОЛЯЄ» ТЕНДРІВСЬКУ КОСУ

МІЖНАРОДНІ НАВЧАННЯ «СІ БРИЗ-2017» ПЕРЕЙШЛИ В АКТИВНУ ФАЗУ

До острова Тендрівська коса злітаються літаки й гелікоптери. З моря під прикриттям димової завіси підходять десантні кораблі. Багатонаціональний батальйон морської піхоти здійснює десантування на узбережжя для зачищення території від «незаконних збройних формувань». Розпочинається амфібійна операція

За легендою міжнародних навчань «Сі Бриз-2017», острів — непідконтрольна територія, де розташовано склади з артилерійським озброєнням. «Угруповання противника» контрабандним шляхом доставляє його в одну з областей України. Завдання для всіх підрозділів — висадити десант і знищити з допомогою мінометних обслуг склади з боєприпасами.

Погодьтеся, що будь-які військові навчання чимось нагадують грандіозну виставу, усі учасники якої заздалегідь вивчили напам'ять свої ролі та під пильним поглядом прискіпливих глядачів їх виконують.

«РОЗГРОМИВШИ» СИЛИ Й ЗАСОБИ «НЕЗАКОННИХ ЗБРОЙНИХ ФОРМУВАНЬ», МОРСЬКІ ПІХОТИНЦІ ЗАЙМАЮТЬ ПОЗИЦІЇ Й СТВОРЮЮТЬ УСІ НЕОБХІДНІ УМОВИ ДЛЯ ОБОРОННИХ ДІЙ

Українські та грузинські військовослужбовці узгоджують подальший план дій

Першим актом «вистави» на острові Тендрівська коса став дивовижний прохід двох штурмовиків Су-25. Вони випустили схожі на феєрверк «теплові пастки» й зробили в небі над островом витончену дугу.

Далі настає черга «морських мисливців», призначених для пошуку та виуджування мін, які «противник» залишив на підходах до берега. Із цією складною «роллю» дуже швидко впорався тральщик українських ВМС «Генічеськ», який наче проорав своїми тралами частину моря вздовж узбережжя.

Потім, кажучи мовою драматургії, починається той самий довгожданий екшн. На берег із борта середнього десантного корабля ВМС України «Юрій Олефіренко» разом із бойовою технікою вивантажуються морські піхотинці. Використовуючи вогонь корабельної артилерії, удари авіації, підрозділ морської піхоти атакує позиції військ «противника», що обороняють узбережжя.

І хоча загородження долають по підготовлених під час вогневої підтримки проходах, висадження «Хамерів» на необладнане узбережжя дається дуже складно. Але бійці знають усі особливості тактичного переміщення відкритою острівною місцевістю.

Виконання завдання та маневрене пересування десанту ускладнюють також хмари комарів і мух, що буквально заліплюють обличчя. Тут немає змоги вкритися, замаскуватися та окопатися.

Потрібно діяти швидко. Зокрема румунські морпіхи відпрацьовують дії зі штурму будівель, знешкодження в них «ворога» та звільнення умовних заручників. Морські піхотинці грузинських ВМС, висадившись із гелікоптерів, здійснюють пошуково-рейдові дії. Бійці діють на випередження. Вони миттєво виявляють загін «противника», витісняють його в район тендрівського маяка, блокують і «знищують».

Завдяки отриманим координатам, які надала авіація, мінометна застава комендатури швидкого реагування Ізмаїльського прикордонного загону знищує базу озброєння.

Настає довгожданий «фінальний акт», барвиста розв'язка. «Розгромивши» сили й засоби «незаконних збройних формувань», морські піхотинці займають позиції й створюють усі необхідні умови для оборонних дій. І це є справжнім військовим мистецтвом.

Євгеній СИЛКІН

ВОГОНЬ МІНОМЕТНИХ РОЗРАХУНКІВ КОРЕГУВАЛИ АМЕРИКАНСЬКІ БЕЗПІЛОТНИКИ

НА МИКОЛАЇВСЬКОМУ ПОЛІГОНІ «ШИРОКИЙ ЛАН» СВОЇ МОЖЛИВОСТІ ПРОДЕМОНСТРУВАЛИ ПІДРОЗДІЛИ НАЗЕМНОЇ КОМПОНЕНТИ НАВЧАНЬ «СІ БРИЗ-2017»

Армія США має у своєму арсеналі більше 5000 БПЛА RQ-11B Raven

Мінометний розрахунок веде вогонь по піхоті умовного противника

Військовослужбовці з України, США, Грузії та Румунії пліч-о-пліч виконували різноманітні завдання з урахуванням бойового досвіду конфліктів в Афганістані, Іраку та Україні

Одним з головних епізодів навчань було виконання бойових стрільб з мінометів різних калібрів. У чому особливість тренувань? У тому, що мінометні розрахунки були змішані — українсько-американські, а корегування вогнем здійснювалось за допомогою безпілотних літальних апаратів RQ-11B Raven. Цей двокілограмовий безпілотник запускається з рук і приводиться в рух потужним електромотором. Raven може близько години баражувати над полем бою на висоті в кілька сотень метрів зі швидкістю 50 км на годину. Слід сказати, що армія США має у своєму арсеналі більше 5000 безпілотних літальних апаратів RQ-11B Raven. Також українські військові використовували не тільки звичні для себе міномети калібру 80 та 120 мм, а й американські легкі міномети М-224 калібру 60 мм.

Важливо, що сьогодні в наших бійців не виникає проблем у спілкуванні з іноземними колегами. Майже всі військовослужбовці на достатньому рівні знають англійську мову, щоб розуміти один одного і зосереджуватися лише на бойовій роботі.

Не менш цікавими були й епізоди, під час яких військовослужбовці відпрацьовували питання з тактичної медицини у ході зустрічного бою, коли пораненим безпосередньо на полі умовного бою надавали первинну медичну допомогу з подальшою евакуацією. Спільні підрозділи військових із Грузії та українських морських піхотинців здійснили десантування з гелікоптерів за допомогою фала «Адаптер М-1», після чого відпрацювали елементи ведення бою в місті.

У НАЗЕМНІЙ КОМПОНЕНТІ НАВЧАНЬ УЧАСТЬ БРАЛИ ТАКОЖ СПЕЦПІДРОЗДІЛИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ ТА ДПС УКРАЇНИ

— У нас багато інструкторів з бойовим досвідом, — говорить військовослужбовець ЗС США Девід Девіс, — Евакуація поранених у нас здійснюється дещо інакше, але в цілому ми проводимо її за схожою з українцями схемою.

Зазначимо, що кожне тренування відбувалось відповідно до стандартів НАТО. Наприклад, українські морські піхотинці провели захоплення ворожої «ВІП-персони». Спочатку українські та американські інструктори розробили детальний план операції, передбачивши всі можливі дії противника, так званий enemy course of action. Далі були проведені короткий брифінг і сама операція. Морпіхи подолали водну перешкоду на малорозмірних плавзасобах, знешкодили охорону табору умовних терористів, захопили «ватажка» і висунулися в район евакуації. Все було зроблено чітко, швидко, без зайвої метушні, що й відзначили наші американські колеги на брифінгу.

Роль захопленої «ВІП-персони» дісталася американському інструктору

Як зауважив керівник наземної компоненти навчань підполковник Сергій Куза, основною метою тренування підрозділів було відпрацювання елементів взаємодії та сумісності під час виконання бойових завдань. Він додав, що щоденні тренування допомогли військовослужбовцям досягти справжнього бойового братерства.

Олександр ЗАВТОНОВ

РОЛЬ КОРАБЛЯ-ЛІДЕРА ВИКОНУВАВ ТРАЛЬЩИК «ГЕНІЧЕСЬК»

У ДІЇ — МОРСЬКА КОМПОНЕНТА «СІ БРИЗ-2017»

Кораблі-учасники навчань на зовнішньому рейді Одеси

У північно-західній частині Чорного моря, у Миколаївській та Одеській областях, триває активна фаза міжнародного навчання. З виходом на зовнішній рейд Одеси кораблі-учасники від України, США, Румунії, Грузії й Туреччини розпочали навчання з проведення за тралами. Роль корабля-лідера в складі багатонаціональної корабельно-тактичної групи виконував рейдовий тральщик ВМС України «Генічеськ». Далі морська компонента маневрів залучалася до тактичного маневрування, виконала завдання пошуково-рятувального навчання та навчання з протикатерної оборони, що супроводжувалося атакою малорозмірної цілі, яку успішно відбив екіпаж фрегата «Гетьман Сагайдачний».

У морі групи кораблів здійснювали передавання вантажів на ходу, відпрацьовували взаємодію з тактичною та морською авіацією. Також екіпажі багатонаціональної корабельно-тактичної групи здійснили низку навчань із пошуку підводного човна, протиповітряної оборони, перехоплення й огляду судна-порушника, виконали бойові вправи артилерійських стрільб по морській та повітряній цілях, а також провели тренінг з боротьби за живучість і надання допомоги аварійному кораблю з буксирування, зв'язку тощо.

Крім цього, на борту фрегата ВМС Румунії «Мічеларіу» учасники нинішніх маневрів продемонстрували свою професійну майстерність під час гасіння пожежі в одному з приміщень корабля. Зокрема одягнуті в термостійкі костюми військові трьох ланок аварійної партії за допомогою спеціальних приладів здійснили зрошення переділок аварійного приміщення та, використовуючи переносний генератор високократної піни, погасили пожежу.

Віталій ПАНЧИШИН

ПОШУК І ЗНЕШКОДЖЕННЯ ПІДВОДНИХ ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНИХ ПРЕДМЕТІВ ЗДІЙСНЮЮТЬ ТЕЛЕКЕРОВАНІ РОБОТИ

— Міжнародній водолазній групі приготуватися до підводних занурень. Є висока ймовірність замінування підводної частини корпусу корабля, — таке розпорядження отримали учасники водолазної компоненти навчання «Сі Бриз-2017».

Водолази із понаднормативною швидкістю заходилися розгортати водолазний полігон. Одягнули обладунки, налаштували новітнє водолазне спорядження країн НАТО, а далі розробили план спусків на глибину. На причалі зібралося зо два десятки найбільш підготовлених водолазних фахівців України, США, Великобританії, Канади, Грузії та Румунії.

— Це санітарний катер «Сокаль». Його заміновано противником. Перша група здійснює пошук та ідентифікацію, а друга готова до підсилення, — керує діями підлеглих старший багатонаціональної водолазної групи.

Попри інтернаціональний склад, українські водолази добре розуміли партнерів. Вони досить впевнено застосовують англійську водолазну термінологію.

За лічені хвилини водолазна група на човні вже наближалася до замінованого об'єкта.

— Перший, другий і третій… пішли! Слідкувати за мотузкою. Це зв'язок з партнерами. Якщо вони подадуть спеціальний сигнал, треба запускати гідролокатор бокового огляду для проведення більш детального та безпечного дообстеження вибухонебезпечного предмета, виявленого на катері, — пояснює дії водолазів лейтенант 8-ї саперної частини ВМС США Емма Мансуеті.

— Безпека військовослужбовців під водою — пріоритет, тому в певних ситуаціях для пошуку і знешкодження підводних вибухонебезпечних предметів використовують також і телекерованих роботів. Приміром, роботи можуть дистанційно знищувати міни. Тобто складні завдання розмінування ми виконуємо на відстані. Це важливий аспект. У цій ситуації виграють усі, передусім водолази, — додає американський офіцер.

У разі неможливості буксирування міни на безпечну для людей відстань, її підрив здійснюють на місці. З аналогічними проблемами американці досить часто стикалися у Перській затоці, де виконували завдання з підводного розмінування. Тепер набутий досвід передають своїм партнерам.

Загалом, як зазначив начальник пошуково-рятувальної служби Військово-Морських Сил Збройних Сил України капітан 2 рангу Олексій Нестеров, водолазна група протягом двох тижнів відпрацьовувала практичні спуски під воду, завдання з пошуку, огляду та знищення вибухонебезпечних предметів, підйому на поверхню з дна моря затонулих об'єктів й надання медичної допомоги постраждалому під водою глибоководнику.

Віталій ПАНЧИШИН

Попри інтернаціональний склад, водолази добре розуміли своїх партнерів

Такі роботи можуть дистанційно знищувати міни

Показовий політ конвертоплана ВМС США CV-24 Osprey

Злагоджені маневри українських Су-25

БІЛЬШЕ 20 ЛІТАЛЬНИХ АПАРАТІВ ДЕМОНСТРУВАЛИ СВОЇ МОЖЛИВОСТІ НАД КУЛЬБАКІНИМ

Морську авіацію представляв вертоліт Ка-27

Двогодинне авіашоу за участю провідних українських та американських пілотажних груп стартувало з несподіваної прем'єри. У небі з'явився новий базовий патрульний протичовновий літак P-8 Poseidon

Треба зазначити, що до цього в усіх попередніх «Сі Бризах» брали участь патрульні літаки P-3 Orion, які з недавнього часу стали знімати з озброєння. Додамо, що P-8 Poseidon, який змінив заслуженого «ветерана», створено на базі відомого пасажирського лайнера Boeing-737.

Poseidon призначено для виявлення та знищення підводних човнів противника в районах патрулювання, розвідки, участі в протикорабельних і рятувальних операціях як у прибережних районах, так і у Світовому океані. Екіпаж літака становлять не лише льотчики, а й оператори апаратури виявлення підводних човнів та інших радіотехнічних систем.

Найцікавіша частина авіаційної компоненти міжнародних військово-морських маневрів почалася, коли в небо піднялися передові авіанавідники Су-25. Спарка екіпажів виконувала свої маневри так, що на землі в усіх перехоплювало дух.

Не менш експресивним за видовищністю стало відпрацювання імітації виконання ураження наземних цілей зі складних видів маневрів парою літаків МіГ-29. На високих швидкостях і гранично малих висотах, лоскочучи нерви представникам преси, командуванню флоту й делегації Київської асоціації військових аташе, вони продовжили демонстраційну програму.

Похизуватися філігранним керуванням бойовими машинами того дня змогли й військові вертолітники. Наприклад, пілоти двох армійських Мі-24 показали, як триває пошук і знищення умовного противника. Щільною спаркою, на критичній відстані один від одного, коли між лопатями залишалося не більше як десять метрів, пролетіли над злітно-посадковою смугою аеродрому два Мі-14.

Окрім цього, українську морську авіацію представили вертоліт Ка-27 із традиційною демонстрацією евакуації постраждалого та «ветеран» флоту Ан-2, з якого здійснили показове десантування морські піхотинці й рятувальна парашутно-десантна група.

Цих американських льотчиків уперше випробовувало на міць українське небо

КОНВЕРТОПЛАН ВМС США ОСНАЩЕНИЙ ДВОМА ДВИГУНАМИ, ЯКІ РОЗТАШОВАНІ НА КІНЦЯХ КРИЛ ТА МОЖУТЬ ПОВЕРТАТИСЯ МАЙЖЕ НА 98 ГРАДУСІВ

— Захід такого масштабу на аеродромі Кульбакіне відбувається вперше, і мені приємно це відзначити. Загалом ми дуже задоволені тим, що можемо продемонструвати можливості нашої техніки, — сказав командир Морської авіаційної бригади полковник Юрій Бедзай.

Апогеєм авіаційної компоненти став показовий політ конвертоплана ВМС США CV-22 Osprey, який, як і Poseidon, прибув у нашу країну вперше. Цей літальний апарат належить корпусу морської піхоти США, його призначено для висадження десанту. Особливістю CV-22 є оснащення двома двигунами Rolls-Royce T406, які розташовано на кінцях крила в гондолах і які можуть повертатися майже на 98 градусів. Гвинти з трьома трапецієподібними лопатями пов'язані між собою валом, що міститься всередині крила. Цей вал забезпечує можливість посадки літального апарата на одному двигуні. З метою зменшення маси конструкції близько 70 відсотків апарата вироблено з композитних матеріалів, що робить його на чверть легшим за металевий аналог. Такі конвертоплани називають зброєю майбутнього.

— Це нові технології. Узяли все краще від гелікоптера й літака та з'єднали. Ця машина може літати на великі відстані, до того ж злітає й приземляється, як вертоліт, їй не потрібна злітна смуга, — пояснює пілот ВПС США Майк Корвін. — Швидкість CV-22 та радіус його дії не перестають дивувати. Командування це розуміє й планує свої тактику та операції, спираючись на наші можливості.

Євгеній СИЛКІН

ЗАМІСТЬ ГІР ПІД НОГАМИ ТЕРИКОНИ ДОНБАСУ

ОКРЕМА ГІРСЬКО-ПІХОТНА БРИГАДА ВІДЗНАЧАЄ ДЕНЬ ЧАСТИНИ Й ТОГО Ж ДНЯ ПРОЩАЄТЬСЯ З БОЙОВИМ ПОБРАТИМОМ

Луганський аеропорт, Дебальцівський плацдарм, вихід з оточення, оборона Луганщини, утримання позицій ДАПу, стримання російсько-окупаційних військ навколо Горлівки — такий бойовий шлях на Донбасі пройшла окрема гірсько-піхотна бригада

Ворог знає про професійність закарпатців, бо не раз відчував на своїй шкірі бойову міць бригади

Сьогодні в бійців бригади замість гір під ногами терикони Донбасу. І це ще одна зі сторінок багатої історії військової частини, адже під час Другої світової гірські піхотинці визволяли Крим і Закарпаття.

— Ми маємо усвідомлювати, що російська агресія тут не на один день, — каже командир бригади полковник Сергій Шаптала. — Потрібно бути готовими до тривалого протистояння. Бо навіть коли повернемо контроль над нашими кордонами, установимо українські прапори над адміністраціями та визволимо українців від свавілля ватажків терористичних «ЛНР» і «ДНР», війна з Росією не припиниться, вона просто перейде в інший формат.

Обстріли позицій бригади майже не припиняються. Звісно, були й болісні бойові втрати. Але ворог знає про рішучість і професійність закарпатців, бо не раз відчував на своїй шкірі бойову міць бригади, тож не шкодував свинцю на гірсько-піхотну.

Про перипетії війни на Донбасі воїни згадували на 95-ту річницю бригади. Звісно, ніяких помпезних урочистостей не було — звичайне шикування, привітання від командування, представників місцевої влади. Уже за якусь годину бійці поїхали на позиції боронити державу від агресора. Тим паче, який там може бути святковий настрій: саме цього дня через численні вогнепальні поранення помер їхній побратим.

Дмитро ЗАВТОНОВ

РЕМБАТ СТАВИТЬ У СТРІЙ БОЙОВУ ТЕХНІКУ В НАДКОРОТШІ ТЕРМІНИ

Від цих військовослужбовців залежить друге життя БТРів, БМП та вантажівок

— Перед строєм я запитав у хлопців:«Хто зможе в разі потреби підсилити окремі підрозділи на передовій?» Сто відсотків особового складу, включно з моїми заступниками, ступили крок уперед. Іншого я від них і не чекав

Це рембат — ремонтний батальйон окремої механізованої бригади на Донеччині. Друге життя БТРів, БМП та вантажівок залежить саме від цих хлопців. Із перших днів війни вони на чолі з підполковником Костянтином М. виконують надзвичайно складну та важливу роботу.

Бруд, пил, дим, багнюка, пероблене мастило, тонни заліза — це те, із чим військові ремонтники стикаються щодня. Важко працюють як у базовому таборі, так і на передовій, де обстріли з ворожої території не припиняються.

Техніка не нова, радянського виробництва, за активної експлуатації завжди щось «вилітає», на місце постійно виїжджають бригади фахівців. Кажуть, що роблять усе на совість.

— Коли я щось недокручу або недороблю, то поставлю під загрозу життя своїх побратимів, — розповідає військовослужбовець на ім'я Олександр. — Халтура тут не проходить, усі розуміють ціну недбалості.

2014 рік став непростим випробуванням для рембатівців. Удари по українських військах підступно завдавали російські танки й артилерія. Під вогнем противника ремонтники витягували все, що могли врятувати й згодом відновити. Це були справжні трудові подвиги військових інженерів як під час транспортування, так і на базі батальйону. Працювати доводилося протягом кількох змін.

Командир розповів, що є визначені часові норми для роботи, так звані людино-години. Як мінімум удвічі ремонтні бригади їх перевершували. Адже було завдання поставити в стрій якомога більше бойової техніки. Не припиняються роботи й сьогодні.

— Ми виконуємо майже всі види ремонтно-відновлювальних робіт, — каже комбат — Особливо непросто з озброєнням: там потрібна ювелірна робота та великий досвід. Запевняю, ми маємо фахівців, які вміють це зробити швидко та якісно.

Юрій ІГНАТ

ПІДБИТИЙ ТАНК ПІД ОБСТРІЛОМ ВИТЯГУВАЛИ ОСТАННІМ УЦІЛІЛИМ ТРОСОМ

— Екіпаж, увага! Підбито нашу БМП в районі промзони.

Через десять хвилин молодший сержант Олександр П. на броньованій ремонтно-евакуаційній машині (БРЕМ-1) із товаришами висувається для транспортування підбитої «бехи».

— Пам'ятаю одне з найскладніших завдань, коли під Савур-Могилою треба було евакуювати підбитий танк, — згадує Олександр. — Три троси обірвали, залишився тільки один. А тим часом ворог продовжував насипати мінами. Ми подивилися один на одного, розуміючи, що це остання спроба врятувати бойову машину, перехрестилися й витягнули танк. Уже за кілька тижнів його відремонтували та відправили воювати.

Олександр — на контракті з 2013 року й разом із бригадою виконує завдання в районі АТО із самого початку російської агресії.

Дмитро ЗАВТОНОВ

Молодший сержант Олександр П.

ТАНКОВИЙ ВЗВОД 28-Ї БРИГАДИ — КРАЩИЙ В ОК «ПІВДЕНЬ»

НА «ШИРОКОМУ ЛАНІ» ПРОЙШЛИ ЗМАГАННЯ З ПАНЦИРНОГО БІАТЛОНУ ЗА ОНОВЛЕНИМИ ПРАВИЛАМИ

Боротьба на танковому біатлоні — змаганнях між панцирними взводами чотирьох механізованих частин, організованих ОК «Південь» на загальновійськовому полігоні «Широкий Лан», — вийшла непідробно безкомпромісною, що підтвердив підрахунок виборених балів. А перемогу в ній здобув танковий взвод 28-ї омбр. На другий щабель п'єдесталу зійшли представники 57-ї омпбр, третє ж місце через фактичний паритет балів поділили екіпажі 56-ї та 59-ї мотопіхотних бригад. На думку суддів, головний результат, досягнутий біатлоністами на броні, — їхня зразкова злагодженість, що неабияк тішить. Телевізор, бензиновий електрогенератор, мультиварка, мікрохвильова піч, грамоти і заохочення — із таким призовим багажем хлопці покидали «Широкий Лан»

Змагання були максимально наближені до бойових умов

— Навчитися влучно стріляти, злагодитися у складі підрозділів, якщо інтенсивно працювати і грамотно спланувати заняття, за місяць можна. Втім набутий тонус треба підтримувати, аби не починати навчання з нуля. Бажано хоча б раз на квартал проходити такий, щонайменше тижневий, важкий, виснажливий, напружений, але необхідний вишкіл, — зазначає командир танкової роти 56-ї омпбр капітан Марковський. — Зараз у нас служить чимало молоді, що прийшла з навчальних центрів, і їм абсолютно необхідно відчути, як працює танк у різних бойових ситуаціях, зріднитися з ним.

ВІЙНА — НЕ ТИР, ДЕ ВСЕ СТАТИЧНО І ПРОГНОЗОВАНО. ТОМУ НА ЗМАГАННЯХ ПОТРІБНІ «СЮРПРИЗИ»: НАДАВАТИ ЕКСТРЕНУ МЕДДОПОМОГУ, МІНЯТИ ТРАКИ, АДЕКВАТНО РЕАГУВАТИ НА НАЇЗД НА МІНУ ЧИ ВЛУЧАННЯ СНАРЯДА

Танковий екіпаж: командир машини молодший сержант Іван та навідник рядовий Назар

Танкісти зауважують, що вишкіл варто максимально наближати до умов реального бою. Війна — це не тир, де все статично і прогнозовано. Тому на змаганнях потрібні «сюрпризи»: надавати екстрену меддопомогу, міняти траки, адекватно реагувати на наїзд на міну чи влучання снаряду. І не за наказом керівника занять, а коли виникне потреба. Хлопці останнього дня панцирного біатлону поділилися враженнями від перегонів. Кажуть, що дуже цікаво, але водночас важко. У цьогорічні змагання внесли нове випробування, очевидно, навіяне травневим танковим біатлоном у Графенвері (Німеччина). Команди мали виявити неабияку витривалість і силу, аби здолати своєрідні кросфітні етапи. Екіпажу з трьох осіб належало перенести короб із боєприпасами (ящик із кумулятивним пострілом, дві коробки з боєприпасами до зенітного кулемета). За цим — перемістити дві 200-літрові бочки із соляркою. Потім — перенести чималу колоду, запасні траки, кріпильний матеріал, дві шпори з пальцями і буксирний трос. Не всім це далося легко, адже, попри шаблон сприйняття, не кожен танкіст є атлетом. Хоча за штатом танкісти пістолетів не мають, вони відстрілялися з ПМ, до того ж продемонстрували досить високий рівень підготовки.

— Конкуренція для військового — важлива річ. Але ми конкуруємо по-товариськи, доброзичливо, бажаючи всім спільної перемоги. У вільний час досвідчені передають молоді, байдуже з якої бригади, бойовий досвід. А ці уроки важливі. Передовсім щодо розміщення машин і маскування. Ми пережили жорстокі обстріли, що здійснювалися з масованим застосуванням ворогом безпілотників. Практично з перших пострілів противник влучно посилав снаряди з САУ зі своїх тилових позицій. Дрони гуділи буквально над нами, і я забороняв стріляти, щоб не засікли наші вогневі засоби. Тоді неодноразово рятувало розосередження техніки. Досвід також підказує завжди слідкувати за машиною, що йде позаду: відстала вона чи ні, чи все з нею гаразд.

Якби ви бачили, як за кожен взвод уболівав на спостережній вежі головний суддя змагань полковник Михайло Мостовий, тимчасовий виконувач обов'язків начальника управління бойової підготовки ОК «Південь». А як він радів, коли танкісти влучно били по мішенях, а потім грамотно поверталися на вихідні позиції!

— Прикро, що тільки тепер по-справжньому пробуджується українська військова потуга, скільки часу і талантів було втрачено… Ось подивіться, які молодці! — змінює контекст розмови полковник Мостовий, показуючи, як злагоджено й синхронно діє взвод в обороні. Танки під прикриттям димової завіси із двигунів саме залишали вогневий рубіж. — Я живу цією справою, бо виліплений з танкового «тіста». Для мене такі навчання чи змагання — як театралу перегляд вистави. Навіть стрільба має неповторну драматургію, яку відчувають лише посвячені. І це для професіонала є неабиякою насолодою. По цих нібито дрібничках видно, як нині покращується підготовка українського війська. Дуже приємно, що танкісти хочуть навчатися і вже можуть багато що показати. І у висуванні на рубіж, і у відкритті вогню, ураженні мішеней, у діях з розвідування цілей... Усе на такому пристойному рівні, що було важко визначати кращих. Два взводи змагалися на Т-64, два — на Т-72. Перші ліпше показали себе у стрільбі, а другі — у швидкості маневру. Але є загальна риса — застаріла техніка нас таки підводить, тож хлопці нині дуже чекають на появу в підрозділах нових «Оплотів».

Старшому офіцеру бойового управління командного пункту 59-ї омпбр майору Віталію Халандачу, який уперше змагався на «Широкому Лані», дуже сподобався полігон, де можна цілодобово тренуватися. «Треба, щоб танки та їхні гармати не остигали — тоді буде й результат», — переконаний офіцер, серед підлеглих якого колишні електрики, сантехніки, будівельники, а тепер — вояки, що неодноразово бували в районі АТО і здружилися там.

Я зустрів тут багато цікавих людей, про яких можна писати окремі матеріали. Приміром, молодшого сержанта Івана з 56-ї бригади. Його не хотіли відпускати у бригаду з «Десни», де він був інструктором. Капітан Марковський доклав до цього чимало зусиль. Зараз цей боєць виконує обов'язки командира взводу, бо, очевидно, має офіцерську перспективу. В екіпажі Івана є напрочуд жартівливий навідник-оператор Назар, який про свій танк, названий «Ураном», каже: «Машина хороша, слухняна, але вередлива, немов жінка: влітку надто розігрівається і, як пані, любить ласку й «смаколики» — якісні солярку та мастила».

А найбільше вразив екіпаж із 57-ї омпбр. У танку командує Василь Вердиш, а механіком-водієм у нього… рідний батько, старший за сина на 25 років! Причому він теж Василь. Батько слухається сина в танку, а коли виходить назовні, може нащадка і життю повчити. Старший з Вердишів — а вони з Кропивницького — строкову служив танкістом, каже, що пішов до армії, аби підтримати сина. Молодший Василь зауважує: «Хочу відслужити, повернутися додому до дружини і дочки. Скоро народиться син. Сподіваюся, служба наша матиме щасливе завершення».

Геннадій КАРПЮК

Су-27П1М «ТАНЦЮВАВ» У АНГЛІЇ ПІД ДОЩЕМ

НА БРИТАНСЬКОМУ АВІАШОУ THE ROYAL INTERNATIONAL AIR TATTOO-2017 УКРАЇНСЬКА КОМАНДА ОТРИМАЛА ПРИЗ ЗА «НАЙКРАЩИЙ ПОКАЗ ФІГУР ВИЩОГО ПІЛОТАЖУ СЕРЕД КРАЇН, ЯКІ НЕ Є ЧЛЕНАМИ НАТО»

— В основні дні показу The Royal International Air Tattoo-2017 англійська погода «притиснула до землі» український літак Су-27П1М, — каже заступник командира 831-ї бригади тактичної авіації Повітряних Сил ЗС України полковник Олександр Оксанченко. — Тому ми працювали за найскладнішим, четвертим, варіантом, коли нижній край хмар розташувався не вище як за 300 метрів від землі. До того ж у неділю під час виконання показу почався дрібний дощ.

Українські пілоти були готові до такої погоди. Заздалегідь розробили відповідну програму, яка передбачала виконання пілотажу в малих діапазонах висот і радіусів розвороту.

— Фігури виконували здебільшого в горизонтальній та похилій площині. Усі повороти, які льотчики називають перекладками, виконували щільно біля землі. Публіку вразило, що такий великий літак ніби танцює на одному місці, — розповідає заступник командира 40-ї бригади тактичної авіації Повітряних Сил ЗС України полковник Дмитро Фішер, який був керівником польоту на землі.

Організатори особливо наголосили, що це радянський винищувач, модернізований у незалежній Україні на Запорізькому державному авіаційному ремонтному заводі «МіГремонт». Су-27П1М має кращі характеристики порівняно з попередньою модифікацією літака, до того ж його обладнання дає змогу виконувати польоти в усьому світі відповідно до стандартів НАТО й вимог ІКАО. Фахівці заводу також розробили особливе «вбрання» для українського літака — «голубий піксель». Це забарвлення дуже сподобалося гостям авіашоу.

«УКРАЇНСЬКИЙ ПІЛОТ ОЛЕКСАНДР ОКСАНЧЕНКО В НАДЗВИЧАЙНО СКЛАДНИХ МЕТЕОУМОВАХ ПРОДЕМОНСТРУВАВ ФАНТАСТИЧНУ МАЙСТЕРНІСТЬ», — ЗАЗНАЧИВ ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ ПЕТРО ПОРОШЕНКО

На авіашоу звернули увагу й на український транспортний літак Іл-76МД, який перевозив обладнання українських винищувачів і який було представлено на статичному показі RIAT-2017. Командир екіпажу полковник Дмитро Мимриков елегантно приземлив транспортник під час прибуття української команди. Цей маневр глядачі оцінили оплесками.

Ан-132 на виставковому майданчику (Ле Бурже-2017)

В УКРАЇНІ РОЗПОЧНУТЬ СЕРІЙНЕ ВИРОБНИЦТВО Ан-132Д

Виробництво транспортних літаків Ан-132 розпочнуть в Україні. Перший серійний літак побудують у другій половині 2018-го, а за три-чотири роки виробництво має вийти на мінімальний темп 12 літаків щорічно. Саме так можна оцінити основні досягнення нового українського літака на авіасалоні Paris Air Show-2017.

Вже з першого дня виставки український літак-демонстратор Ан-132Д привернув до себе увагу численних учасників та гостей. Адже це перший український літак, який вітчизняні авіабудівники виготовили без використання російських складників.

— Виробництво транспортних літаків спільного із Саудівською Аравією проекту Ан-132 розпочнеться в Україні, — розповів на Paris Air Show-2017 президент ДП «Антонов» Олександр Коцюба.

— Виробництво Ан-132 в Саудівській Аравії планується розгорнути в районі Ер-Ріяда, — зазначив директор KACST Халед Абдулла аль-Хусейн. — Воно може запрацювати в 2020–2022 роках. Вартість нового транспортного літака Ан-132 у базовій комплектації становить близько 30 млн доларів США. Темпи виробництва залежатимуть від кількості замовлень.

Директор програми літаків Ан-132 Олександр Хохлов заявив, що будуть створені дві лінії складання: у Києві та Саудівській Аравії.

— Лінія в Києві майже готова. Потрібні доопрацювання під випуск серійного літака. Поки в Саудівській Аравії будуватиметься завод, ми повинні скласти в Києві і продати перші 20 літаків, — уточнив він.

Віктор ГЕДЗ

ВИНИЩУВАЧІ МіГ-29 ОДНІЄЇ З БРИГАД ЗАБЕЗПЕЧАТЬ НОВІТНІМИ НАВІГАЦІЙНИМИ СИСТЕМАМИ

Оскільки більшість літаків та вертольотів експлуатуються нашими військовими ще з часів СРСР, далеко не кожна одиниця техніки забезпечена стаціонарними засобами навігації. Аби не літати всліпу, адже користі від паперових карт не так багато, потрібні мобільні навігаційні системи. Такі пристрої зручні, мають підвищену стійкість до радіоелектронних перешкод. До того ж у навігаторі можна не лише прокладати маршрут для літака, але й заносити в нього інформацію про зони дії ворожих «Буків», і він завжди буде попереджати, якщо пілот потрапить до цієї зони.

Днями волонтери запустили амбітний проект. Окрім сучасних навігаційних систем для винищувачів МіГ-29 однієї з бригад, обіцяють придбати ще й наколінні планшети-чохли.

— Усі ці речі є специфічними, доволі дорогими, і, на жаль, купувати їх доводиться за кордоном, — говорить волонтер Юрій Мисягін. — Утім хочеться, щоб льотчики не ламали голову, де дістати такі потрібні й недоступні їм за фінансами системи.

Льотчики бригади тактичної авіації зізнаються, що модернізованих літаків із стаціонарними системами навігації не так багато. До того ж у мобільного навігатора є чимало переваг.

— Навігатори дійсно дуже потрібні як під час тренувальних польотів, так і у реальних бойових вильотах, — розповідає Олександр, льотчик бригади. — Також обіцяють передати нам пішохідні навігатори, ми їх жартома називаємо «тамагочами». Такий пристрій після катапультування з літака видає координати, де саме ти знаходишся. Та і спеціальні стегнові планшети-чохли вважаю дуже корисними для військових льотчиків. Під час польоту пілот однією рукою спрямовує штурвалом техніку, другою користується чохлом. Деякі наші льотчики самостійно придбали собі цю річ. Сучасний варіант набагато зручніший, ніж радянського зразка, дозволяє взяти в політ більше інформації.

Анастасія ОЛЕХНОВИЧ

ПОНАД 40 ТИСЯЧ УКРАЇНЦІВ БРАЛИ УЧАСТЬ У МІЖНАРОДНИХ ОПЕРАЦІЯХ ІЗ ПІДТРИМАННЯ МИРУ

В Україні відзначено 25-ту річницю Дня українських миротворців. На сьогодні наші «блакитні шоломи» беруть участь в операціях під егідою ООН, ОБСЄ, НАТО та ЄС. Серед них є представники практично всіх силових структур. За свою історію миротворчої діяльності вони побували в найгарячіших точках планети

Українські миротворці за 25 років побували у найгарячіших точках світу

— Були розмови, що під час збройної агресії з боку РФ на Сході України, можливо, нам і не потрібна миротворча діяльність, — каже військовий експерт Сергій Грабський. — Але водночас треба розуміти, що миротворча діяльність — це, по-перше, визначник статусу України у світі, а по-друге, попри складнощі, з якими стикається наша держава, вона є гарантованим суб'єктом міжнародного права, який завжди виконує свої зобов'язання перед міжнародними організаціями та іншими країнами.

Миротворча діяльність є надзвичайно важливим фактором, адже, беручи участь в операціях із підтримки миру та безпеки, наші військовослужбовці опановують новітні оперативні можливості інших армій, роблячи істотний внесок у досягнення взаємосумісності наших Збройних Сил зі збройними силами інших країн.

Окрім цього, досвід, який набули наші військовослужбовці під час миротворчих операцій, став тією несподіванкою для зовнішнього агресора, яка також допомогла його зупинити. Адже на початок бойових дій на Донбасі завдяки участі в миротворчих операціях ми мали понад 40 тис. осіб, які пройшли через гарячі точки та знали, що таке війна.

Тож необхідність збереження й подальшого розширення нинішнього формату нашої участі в миротворчих операціях очевидна.

Вадим КОВАЛЬОВ

СЬОГОДНІ 448 ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗС УКРАЇНИ БОРОНЯТЬ МИР У СЕМИ КРАЇНАХ СВІТУ

З нагоди 25-ї річниці запровадження Дня українських миротворців у Центральному будинку офіцерів Збройних Сил України відбувся Міжнародний форум миротворців. У заході взяли участь дев'ять міжнародних делегацій миротворчих ветеранських організацій.

Привітати колег зі святом до України прибули представники іноземних громадських ветеранських миротворчих організацій, безпосередні учасники миротворчих місій і операцій із США, Великобританії, Франції, Ізраїлю, Польщі, Норвегії, Бельгії, Грузії, Лівану.

— 15 липня 1992 року два літаки з передовою групою 240-го батальйону на борту здійснили виліт з дніпропетровського аеродрому в напрямку Боснії. Передова група налічувала 42 військовослужбовці, — розповів присутнім ведучий форуму, голова Асоціації миротворців України, генерал-майор запасу Володимир Попович. — Після приземлення у Сараєві українські миротворці відразу опинилися в епіцентрі бойових дій. Місто і аеродром обстрілювали артилерія та снайпери. На самому початку миротворчої місії в результаті мінометного обстрілу летовища і нашого артилерійського радіолокаційного комплексу було важко поранено сімох військовослужбовців. Старший лейтенант Сергій Топиха помер від поранень у шпиталі.

Попри надзвичайно тяжкі й складні умови тоді наші миротворці з честю виконували поставлені завдання. Тільки за чотири місяці ними було проведено більше 800 конвоїв з гуманітарним вантажем. Так було відкрито чергову сторінку бойової слави українських військовослужбовців, славетних героїв-миротворців.

Попри військову агресію на Сході нашої країни на сьогодні 448 військовослужбовців ЗС України беруть участь у дев'яти міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки у семи країнах світу та районі Аб'єй під проводом ООН, НАТО та у складі спільних миротворчих сил у Придністровському регіоні Республіки Молдова.

Під час конференції кожна із делегацій мала можливість розповісти про роботу свого ветеранського руху, соціальний захист ветеранів у їхніх країнах.

Присутніх ознайомили з історією та сьогоденням українських миротворців. Показали, як, де і в яких умовах готуються українські «блакитні шоломи», в яких миротворчих місіях беруть участь зараз.

Цікавою та пізнавальною була розповідь представників ветеранської організації миротворців з Польщі. До речі, цього року польська делегація була найчисельнішою. Офіцери-миротворці розповіли, як шанують у Польщі учасників та ветеранів міжнародних миротворчих місій, як ними опікується держава, ознайомили присутніх із соціальними, медичними та іншими державними програмами й пільгами і привілеями, якими користуються ветерани-миротворці.

Так, у Польщі створено єдиний реєстр миротворців, держава повністю фінансує протезування інвалідів-миротворців у найкращих клініках світу, ветеранам-миротворцям виділяється фінансова допомога на задоволення житлових, побутових та інших потреб, встановлює пам'ятні знаки на честь загиблих миротворців.

Ярослав МЕЛЬНИЧУК

200 ЕКСПОНАТІВ, ЯКІ ПАХНУТЬ ПОРОХОМ МИРОТВОРЧИХ МІСІЙ

У Національному історико-архітектурному музеї «Київська фортеця» розпочала роботу експозиція «25 років в операціях із підтримання миру та безпеки», присвячена Дню українських миротворців.

В Україні День українських миротворців уже п'ятий рік поспіль відзначили на державному рівні 15 липня. Саме в цей день 1992 року оперативна група офіцерів Збройних Сил України висадилася в аеропорту міста Сараєва, у колишній Югославії.

Основу виставки становить особиста колекція полковника Ігоря Бондарчука — учасника миротворчих операцій, антитерористичної операції старшого офіцера Головного управління зв'язку та інформаційних систем Генерального штабу ЗС України, який 2004 року перебував у складі 6-ї окремої механізованої бригади Багатонаціональних сил у Республіці Ірак.

Підтримку в організації заходу надала Громадська організація «Всеукраїнське об'єднання «Союз учасників миротворчих операцій».

В експозиції цього разу представлено понад 200 автентичних експонатів: форму одягу, головні убори, документи, нагороди та спорядження українських миротворців, фотографії тощо. У відкритті виставки взяли участь ветерани миротворчих місій, воїни-миротворці, військові експерти, представники громадських організацій.

Це вже не перша виставка Ігоря Бондарчука. Дебютна відбулась у лютому 2014 року, її було присвячено 10-й річниці введення 6-ї окремої механізованої бригади Багатонаціональних сил у Республіку Ірак.

— За цей час експозиція збільшилася на 10–15%, — говорить полковник Ігор Бондарчук. — До експонатів першої виставки, яку переважно було присвячено нашій миротворчій діяльності в Іраку, додалися й ті, що розповідають про інші країни, в яких українцям випало захищати мир.

Нині експозиція охоплює практично весь двадцятип'ятирічний період миротворчої діяльності не тільки військовослужбовців ЗС України, а й співробітників МВС, які брали участь у миротворчих операціях у Косові та Судані.

На сьогодні 99% автентичних предметів, представлених на виставці, — це ті експонати, які пройшли через миротворчі місії в Югославії, Лівані, Сьєрра-Леоне, Ліберії, Іраку, Грузії, Косові та які ще, як то кажуть, пахнуть порохом тих місць.

У перспективі — поступове збільшення кількості експонатів. Зокрема заплановано створити лінійку миротворчої техніки Збройних Сил України, яка розповідатиме про те, як її було застосовано та під час яких миротворчих операцій.

На виставку також прийшли учні шкіл міста Кам'янця-Подільського — відвідувачі гуртків юних миротворців.

— Більшість дітей — із 12-ї школи, на базі якої планують створити школу юних миротворців, адже саме в цьому навчальному закладі вчилися воїн-миротворець Юрій Максимчук, який загинув у Югославії, і загиблий воїн-афганець Юрій Громовий, — розповідає працівник позашкільного навчально-виховного об'єднання міста Кам'янця-Подільського Наталя Галицька. — Нині такий час, що ми маємо привчати дітей бути миротворцями та вчити їх миру. І дітям це подобається.

Виставка функціонуватиме до кінця липня. За словами генерального директора Національного історико-архітектурного музею «Київська фортеця» Оксани Новикової-Вигран, на сьогодні музей об'єднав дуже багато миротворців.

— Географія їхньої миротворчої діяльності надзвичайно широка: Ангола, Афганістан, Мозамбік, Сьєрра-Леоне, Косово, Боснія і Герцеговина, Ірак, Таджикистан…

Вадим КОВАЛЬОВ

ВОНИ ЗАХИЩАЮТЬ УКРАЇНУ

Андрій на Сході України уже вдруге. Він відмінно орієнтується на місцевості та володіє обстановкою

Полтавчанин Андрій вже сім місяців «на передку», а з бійниці його опорника чітко видно лісопосадку, де облаштували свої позиції російські окупанти. Щодня, із настанням сутінок, вони безцеремонно розпочинають обстріл, нав'язуючи бій

Ігор — один із тих сміливих відчайдухів, що героїчно та міцно тримають оборону на одному із найгарячіших напрямків під Авдіївкою

У сім'ї він старший, тож на Херсонщині, у Новій Каховці, на його повернення з передової чекають мама, молодша сестра та двоє братиків. Сьогодні сержант «С» на передньому краю оборони

Денис — командир взводу. Він — випускник Національної академії сухопутних військ ім. гетьмана П. Сагайдачного. У нечасті години відносного затишшя із своїм взводом укріплює ВОП. Лейтенант впевнений і у своїх силах, і у своїх підлеглих

На передовій зв'язківцю Олексію роботи вистачає. Щодня, у спеку чи дощ, навіть під частими обстрілами йому доводиться забезпечувати зв'язок

На війні Андрій вже вісім місяців. Він — стрілець. Зараз хлопець вже «обстріляний» боєць та впевнено веде оборону

Мудрий, спокійний та вмотивований — так характеризують його підлеглі. Командир танка Руслан із сонячної Одещини. Не так давно його вітали з поповненням у сім'ї. Руслан добре знає, за кого тут воює

Енергійний і оптимістичний Владислав у свої сорок все ж мріє колись після війни робити художнє та документальне кіно. У цивільному житті працював оператором у регіональній телекомпанії

ПІЛОТ ВЕРТОЛЬОТА Мі-8 ВРЯТУВАВ СВІЙ ЕКІПАЖ ВІД РАКЕТИ ВОРОЖОГО ПЗРК

НЕЩОДАВНО ЛЬОТЧИК ВАСИЛЬ МУЛІК СТАВ КАВАЛЕРОМ ОРДЕНА «НАРОДНИЙ ГЕРОЙ УКРАЇНИ»

Кавалер ордена «Народний Герой України» Василь Мулік

У свій 31-й день народження пілоту вертольота Мі-8 Василю Муліку не до святкування було. Льотчик постійно літав аж до вечора, забирав поранених, доставляв воду, боєкомплекти бійцям… Роботи було дуже багато, тож усі «гарували, як прокляті», 5–6 годин нальоту за день тоді були нормою. Товариші по службі мимохідь бажали іменинникові найголовнішого — миру у країні, берегти себе… Та тоді пілот і не здогадувався, наскільки актуальними ці банальні, на перший погляд, побажання стануть уже завтра. Наступного дня, коли Мі-8 летітиме по поранених, у вертоліт вистрілять із переносної зенітно-ракетної установки…

Від пострілу вдасться врятуватися

Останній день літа 2014 року. Сутеніло. Екіпаж Мі-8 на чолі з Василем Муліком знову вилетів забирати поранених під Іловайськом бійців. Висота польоту — гранично мала. Не було видно ні проводів, ні стовпів, тож борт обережно піднявся, лише на сорок метрів. Проте ворог помітив машину на тлі ще світлого неба. Бортовий технік раптово крикнув: «Ракета!». Він побачив пуск. Василь Мулік моментально повернув голову і теж побачив смертоносну білу цяточку, за якою тягнувся хвіст диму, що спрямовувалася до вертольота. Пілот дав лівий крен під дев'яносто градусів, бортовий технік тим часом відстрілив «асошки» (автоматична система відстрілу. — Авт.). Про те, аби не зачепити проводи, ніхто вже не думав.

— Ударів із ПЗРК не очікували? — запитую теперішнього орденоносця.

— Якраз таки очікували. Ми тому і побачили ракету так швидко, що постійно крутили головами. Після перших збитих бортів ми ретельно аналізували кожну ситуацію, обдумували, як потрібно діяти, якщо наступного разу поцілять у нас. Та професіоналізм у такому випадку не працює, адже досвіду протидії ракетам ПЗРК на вертольоті немає. Я порушив усі інструкції, та іншого виходу просто не було. Для пілота головне врятувати екіпаж, і байдуже, як він це зробить. Колись один льотчик сказав мені таку фразу, яку я завжди цитую: «Тягни ручку на себе, навіть коли відчуваєш запах квітів зі своєї могили»... Я так і зробив.

— Завдяки кільком складним маневрам вам вдалось уникнути влучання ракети у вертоліт... Це єдиний такий випадок за час війни на Донбасі. Що ж вас урятувало?

— Та не знаю, якщо чесно. Поєднання багатьох різних факторів. Можливо, те, що бортовий технік Сергій Кужелюк побачив пуск ракети і ми миттєво відреагували. Можливо, просто пощастило. Чи ракета була некондиційна. Не знаю, серйозно. Та й ніхто цього не скаже. Коли ми повернулись у госпіталь, я відразу подзвонив командиру і командувачу армійської авіації Валентину Пістрюзі. Виявилося, що на ту ж точку відправили ще один борт… На щастя, тоді вдалося зв'язатися з екіпажем і повернути вертоліт.

КОЛИСЬ ОДИН ЛЬОТЧИК СКАЗАВ МЕНІ ТАКУ ФРАЗУ: «ТЯГНИ РУЧКУ НА СЕБЕ, НАВІТЬ КОЛИ ВІДЧУВАЄШ ЗАПАХ КВІТІВ ЗІ СВОЄЇ МОГИЛИ»...

— Ваш батько — льотчик із величезним досвідом. Обговорювали з ним ситуацію?

— Батько літав і в Афганістані, і в Чорнобилі, і тепер літає. Та тоді були зовсім інші ракети, до того ж і місцевість у нас зовсім інша. Передзвонив йому після того, як ми сіли, сказав, що по нас працювали з ПЗРК, він матюкнувся у відповідь… Потім все детально обговорили і ще раз переконалися, що тактичні прийоми, яких нас навчали, вже застаріли. Звісно, це був шок — на нашій землі по своїх же вертольотах можуть випускати ракети. Раніше ми були переконані, що нас захистить висота… Додам, що мені пощастило з вертольотом. Машини у нас хоч і старі, але надійні, на них ще працювати і працювати. До того ж техніку поступово покращують. Та й у цілому авіатори стали більш досвідчені, щоправда, досвід ми набули дуже високою ціною.

— У серпні 2014-го ваш екіпаж евакуював чимало поранених. Зараз спілкуєтесь із врятованими хлопцями?

— Дуже багатьох хлопців пам'ятаю, бо ж проводив із ними по кілька годин. Днями деякі з них телефонували, можливо, вийде перетнутися. Відвозив їх у польовий госпіталь того ж 31 серпня. А в бійців мобільні телефони в полоні позабирали. Тож я їм свій телефон давав, щоб рідних заспокоїли. Контактами тоді не обмінювалися, приємно, що знаходять, не забувають…

— Ви багато спілкуєтесь із молодими колегами, даєте настанови, навчаєте. Маєте якісь особливі секрети?

— Все пізнається в навчанні, так завжди було. Та, окрім практики, потрібна ще й хороша теоретична база. Чоловіка з воза не знімеш і на вертоліт не посадиш. Більшість авіаторів є фанатиками цієї справи. Хто працює абияк, надовго тут не затримується або ж усе життя сидить «праваком» і не росте. Авіація — це постійне навчання.

Анастасія ОЛЕХНОВИЧ

Кавалер ордена «Народний Герой України» військовий медик Тетяна Іваненко

ФРОНТОВИЙ МЕДИК УРЯТУВАЛА ЖИТТЯ ПОНАД ПІВТИСЯЧІ ПОРАНЕНИХ БІЙЦІВ

У Маріуполі під час церемонії нагородження недержавним орденом «Народний Герой України» серед відзначених була військовий медик Тетяна Іваненко. Коли вона вийшла на сцену, зал вибухнув оплесками. Для жінки це було настільки несподівано, що вона розплакалась просто на підмостках, хоча на фронті намагалася не зронити жодної сльозинки. Їй цілували руки й довго не відпускали в зал.

…Невеличка група медиків 2014 року спочатку базувалася поруч із вертолітним майданчиком за кілька хвилин льоту від лінії зіткнення, тому левова частка поранених проходила саме через їхні руки. Лікарі не спали та не їли по кілька діб. Звідки на це бралися сили, Тетяна й досі не дуже розуміє.

Іноді їй доводилось бути сильнішою за чоловіків. У серпні 2014-го на фронті відбувалися особливо інтенсивні бої. Ворожа реактивна й ствольна артилерія заливали вогнем наші позиції. Тетяні довелося працювати в бойових порядках, бо українці зазнавали значних утрат.

— Один із бійців з осколком у голові помирав у мене на руках, — пригадує вона. — Я його бинтувала, а поруч із нами заходився в тихій істериці його командир. Він плакав, мов дитина, а мені була потрібна допомога. Довелося вхопити офіцера за барки й силою примусити опанувати себе, адже він мав налагодити термінову евакуацію поранених. Удруге ми зустрілись у шпиталі в Одесі, куди він потрапив з опіком очей. Я почула від нього щире «Дякую!».

Тетяна зазнала дві контузії й поранення в коліно. Під час великого обстрілу біля її окопу розірвався снаряд. Медика важко контузило, але вона продовжувала надавати допомогу пораненим. Чоловіки на прохання Іваненко поливали її водою, щоб вона не знепритомніла…

Наталія ЗАДВЕРНЯК

ПРАВОВИЙ РЕЖИМ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ ОБОРОНИ ПОТРЕБУЄ ЗМІН

ПОЛІГОНИ ВЖЕ КРАЩЕ ЗАХИЩЕНО ВІД КОРУПЦІЇ, АЛЕ ЩЕ ТРЕБА ВІД НИХ ВІДВАДИТИ НЕПРОХАНИХ ГОСТЕЙ

Багатьом армійським полігонам вже повернуто їхній початковий і надзвичайно важливий статус

Перебуваючи на Тарутинському полігоні на Одещині, Міністр оборони України генерал армії України Степан Полторак зазначив, що у власність відомства повернуто понад 17 тис. га земель цього об'єкта, якими згодом користуватимуться ВМС ЗС України. Це відбулося після розгляду в суді позовів, які подала військова прокуратура. Оборонне відомство й надалі повертатиме такі території, які колись були в його віданні, але через не завжди правочинні процедури опинялися в руках інших суб'єктів господарювання. Тема відродження полігонного господарства нашого війська надзвичайно актуальна, адже цю інфраструктуру вже третій рік поспіль доводиться виводити з тіні оборудок і неефективного використання. Згадані майданчики професійного вишколу військовослужбовців потребують і кращого правового захисту, аби убезпечити їх від повторення сумної долі, яка спіткала їх у добу так званої «оптимізації», більше схожої на руйнацію

Відомо, що ще торік восени Міністр оборони України генерал армії України Степан Полторак доручив упродовж двох місяців створити реєстр усіх фондів і земель відомства, адже в цій царині як спеціальні комісії міністерства, так і правоохоронні органи виявили чимало порушень. Розгляд матеріалів, які надходили у військові прокуратури, дав змогу останнім часом повернути багатьом армійським полігонам їхній початковий і надзвичайно важливий статус.

Саме так військова прокуратура Житомирського гарнізону повернула торік Міноборони ділянку площею понад 3 тис. га, де був полігон ВДВ, скасувавши рішення облради про передачу її комерсантам усупереч земельному законодавству. І випадків, коли такі об'єкти треба захищати від корупційних посягань, чимало. Загалом практика свідчить: законодавцю ще варто попрацювати над тим, щоб убезпечити військові полігони від цілого «букета» загроз, які впливають на нормальний режим їхньої експлуатації та розвитку. Приміром, доступність окремих відомостей щодо земель оборони, що є на веб-ресурсах Держземкадастру, недоцільна з огляду на потреби забезпечення обороноздатності країни.

Свого часу я спілкувався з начальником полігона однієї з артилерійських бригад майором Тарасом Кавуном. Він зауважував, що полігони є належно не захищеними в правовому контексті від несанкціонованого проникнення збирачів кольорових металів, грибників і мисливців. Адже їх практично неможливо притягти до адміністративної відповідальності. Перед стрільбами військовим доводиться буквально видворяти людей (зазвичай це місцеві жителі, які добре знають територію).

— На ці заходи витрачаємо пальне, час, залучаємо значну кількість особового складу через немалу площу об'єкта. Іноді доводиться сваритися, бо люди не хочуть іти з полігона. Буває, навіть на власному транспорті вивозимо їх у безпечну зону, — каже Тарас Антонович. — Брак реальної відповідальності за нелегальні відвідини, та ще й для власної вигоди, призводить до того, що дехто приїздить сюди з металошукачами буквально одразу після стрільб! Страшно, що в руки людей можуть потрапити боєприпаси, які не вибухнули…

— Зазвичай начальники полігонів напередодні будь-яких навчань організовують заходи безпеки, інформують органи місцевої влади. Зокрема, перевіряють стан попереджувальних покажчиків по периметру такої території. Проте це не завжди захищає від нахабної публіки. Буває й таке, що в перервах між стрільбами «шукачі металу» встигають за якісь 20–30 хвилин приїхати, викопати ті самі снаряди, зібрати гільзи й зникнути. Знаю випадки, коли вони розукомплектовували полігонне обладнання: крали як кабелі, так і цінні мішенні установки (вони здебільшого алюмінієві). Ці люди неабияк ризикують, але для декого ця діяльність — джерело доходу, — розповідає начальник відділу забезпечення Управління бойової підготовки Сухопутних військ Збройних Сил України полковник Ігор Цибик. — Їх постійно затримують у районах стрільб і передають правоохоронцям. У поліції складають відповідні матеріали, до порушників застосовують певні санкції. Винні також приймальні пункти металу, власники яких навіть під страхом позбавлення ліцензії йдуть на порушення. Чи варта гра ризику… На думку декого, так. Приміром, болванка від 125-мм танкового снаряду важить 16 кг. Якщо здати їх із десяток, то можна трохи заробити. Звісно, трапляються й грибники, рибалки, чабани та бозна-хто ще, навіть сталкери-екстремали. Очевидно, що відповідальність таких порушників є замалою: її треба посилити. Єдиний позитив, що від початку АТО значно поменшало таких-от непроханих гостей. Напевно, завдяки тому, що багато українців переосмислили свою громадянську позицію…

ЗАКОНОДАВЦЮ ЩЕ ВАРТО ПОПРАЦЮВАТИ НАД ТИМ, ЩОБ УБЕЗПЕЧИТИ ВІЙСЬКОВІ ПОЛІГОНИ ВІД ЦІЛОГО «БУКЕТА» ЗАГРОЗ, ЯКІ ВПЛИВАЮТЬ НА НОРМАЛЬНИЙ РЕЖИМ ЇХНЬОЇ ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТА РОЗВИТКУ

БРАК НОРМАТИВНОГО ВРЕГУЛЮВАННЯ ОКРЕМИХ ПРАВОВІДНОСИН НІВЕЛЮЄ ЗАКОННІ МОЖЛИВОСТІ ОТРИМАННЯ ДОДАТКОВИХ НАДХОДЖЕНЬ У БЮДЖЕТ

Сьогодні, потрібна кореляція правового режиму використання й охорони земель оборони України, нинішній стан якого недостатньо повно регламентує відносини щодо територій, які є базою розміщення та постійної діяльності Збройних Сил. Це призводить до прогалин у нормативному регулюванні земельних відносин стосовно цієї категорії об'єктів. Особливо щодо полігонів, які часто не мають всеосяжної сучасної системи охорони (переважно її влаштовують на час заходів підготовки). Зрозуміло, що проблему можна розв'язати тільки комплексно. Приміром, щоб унеможливити появу шукачів металу та інші ризики, деякі експерти пропонують законодавчо закріпити обов'язок суб'єкта, який використовує військовий полігон, очищати землі, де він розташований, від предметів і речовин, котрі залишаються після навчань.

По коментар щодо проблематики правової захищеності територій військових полігонів від різноманітних зловживань я звернувся в Головну військову прокуратуру України. І дістав доволі змістовну відповідь.

Як розповіли в наглядовій інстанції, порушення щодо використання земель оборони було виявлено під час розслідування кримінального провадження щодо незаконного використання земель полігонів ЗС України. Упродовж 2015–2016 років такі заходи здійснювала Військова прокуратура Південного регіону України. Суд тоді визнав недійсними 14 договорів про спільний обробіток землі (загалом понад 14 тис. га) з кількома агровиробниками. Було складено протокол про скоєння правопорушення, пов'язаного з корупцією, стосовно командира військової частини полковника М. До того за фактами незаконної передачі посадовцями цієї частини земель оборони для вирощування сільгосппродукції та зловживання службовим становищем під час використання отриманих на підставі цих договорів коштів Військова прокуратура Миколаївського гарнізону розпочала кримінальне провадження. Але навіть після згаданих рішень суду полковник М. уклав шість додаткових угод до вже визнаних недійсними та підписав іще дві нових, але в журналі обліку договорів їх не зареєстрував. Установлено й факт ухиляння від сплати податків шляхом внесення у звітність недостовірних відомостей. Згодом спливло справжнє асорті з різноманітних оборудок, куди було залучено родичів керівника центру підготовки, що неабияк сприяло зростанню добробуту його сім'ї. У січні 2017-го суд визнав офіцера винним у скоєнні корупційного правопорушення й наклав на нього стягнення — штраф. Нині справа перебуває в апеляційній інстанції.

На думку фахівців Головної військової прокуратури України, передумова цих порушень — брак нормативного врегулювання окремих правовідносин, пов'язаних із використанням земель оборони, що не дає змоги Міноборони використати законні можливості отримати додаткові надходження в бюджет.

Наприклад, частиною першою статті 4 Закону «Про використання земель оборони» надано військовим частинам право дозволяти за погодженням з органами місцевого самоврядування та в порядку, який визначив Кабмін, фізичним та юридичним особам вирощувати сільгоспкультури, випасати худобу, заготовляти сіно на землях, наданих їм у постійне користування. Незважаючи на те, що відповідно до статті 7 цього Закону на уряд покладено обов'язок протягом шести місяців ужити заходів нормативного врегулювання зазначених питань, вони останні 12 років залишаються неврегульованими, відповідного порядку надання ділянок військовим частинам під військові та інші оборонні об'єкти й для сільськогосподарських потреб не затверджено.

Слід звернути увагу також на те, що умовами порушень під час використання земельних ділянок є неналежне здійснення їх обліку. Наприклад, розбіжність між даними Міноборони України й Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру щодо площі земель, на яких розміщено військові частини та підрозділи, становить 118 тис. га. Із 533,7 тис. га земель оборони, облікованих за Міністерством оборони України, на 166,3 тис. га, або майже на 30% узагалі відсутні будь-які правовстановлювальні документи. Лише 97,2 тис. га земель (18% площі) є належно зареєстрованими з отриманням відповідних кадастрових номерів.

Геннадій КАРПЮК

НАШІ ВІЙСЬКА ВИЗВОЛИЛИ ТОРЕЦЬК ВІД РОСІЙСЬКИХ ОКУПАНТІВ ЗА 10 ГОДИН

21 ЛИПНЯ 2014 РОКУ НАД ЦИМ МІСТОМ ЗАМАЙОРІВ УКРАЇНСЬКИЙ ПРАПОР

Улітку 2014 року Збройні Сили України успішно наступали, визволяючи наші міста й села від російських окупантів. Кожний визволений населений пункт заслуговує на окрему розповідь, але визволення Торецька (тоді — Дзержинська) було особливе, адже визволяли місто переважно спецпризначенці. Саме вони завдали значних утрат ворогові

Зведений підрозділ українських військ на околиці Торецька. 2014 рік

Планували, що зведений підрозділ спеціального призначення здійснить розвідку в місті. Треба було уточнити вже наявну інформацію щодо кількості російських окупантів, місць їхнього розташування, кількості блокпостів, наявності військової техніки. Також треба було дізнатися про адміністративний режим в окупованому місті: комендантську годину, перепускний режим тощо.

Спецпризначенці мали захопити штаб ворога й утримувати його до підходу основних сил — підрозділів нашого війська.

Дві групи дістали такі завдання: одна мала вийти в район одного з місцевих супермаркетів та здійснити розвідку з метою виявлення військової техніки — була інформація, що десь приховано ворожу установку «Град» (БМ-21), — і в подальшому вийти до будівлі міської адміністрації.

Перед другою групою стояло завдання увійти в місто, захопити місцеву адміністрацію, озброєння та військову техніку, розташовану коло будівлі, й утримувати до підходу основних сил АТО.

Ускладнювало ситуацію те, що місто розташоване поруч із Горлівкою, яку тоді було перетворено на один із форпостів російських окупантів.

Командир групи морського центру спецпризначення, позивний «Майстер», капітан 1 рангу Едуард Шевченко напередодні сам пішов у розвідку. Він проїхав по Торецьку на старенькій «Таврії» й побачив усе на власні очі. Стало зрозуміло: ворожий гарнізон у місті невеликий, тому успіх залежатиме від швидкості й злагодженості дій сил АТО.

Як з'ясувалося, пробиватися через блокпости необов'язково, можна скористатися об'їзними шляхами. Про це доповіли в штаб АТО.

Спочатку керівники операції планували наступ наприкінці дня 20 липня. Проте спецпризначенці довели, що в такому разі є великий ризик: нашим підрозділам довелося б на ніч залишатися на позиціях у місті, а за цей час противник зміг би підтягнути дуже багато сил. Тому вирішили наступати зранку, коли закінчиться дія комендантської години.

Планували діяти кількома групами спеціального призначення. Одна мала увійти в місто в обхід блокпостів російських окупантів і зайняти ключову позицію в центрі, де був їхній штаб, друга група мала обійти з іншого боку, прикривши першу. Планували, що дорогу перекриють підрозділи Нацгвардії та ЗС України, щоб не дати змоги ворогові підтягнути підкріплення. Після захоплення центру мали увійти в місто основні сили ЗСУ та НГУ, щоб охопити його по периметру.

Однак не так сталося... З певних причин армійці й підрозділи НГУ не перекрили сполучення між Торецьком і Горлівкою. Ворог скористався можливістю перекинути в місто підкріплення.

20 липня о 22.30 групи спеціального призначення на цивільних автомобілях вийшли у вихідний район. Зранку — з 4.00 до 5.30 вони почали вихід у райони виконання завдань.

О 5.30 група під командуванням «Вожака» разом із групою із 73-го морського центру спецпризначення прибула до першої запланованої точки.

О 6.05 група 73-го МЦ під командуванням «Майстра» вирушила до міської адміністрації: там, згідно з даними розвідки, і був штаб російських окупантів.

Група із 33 спецпризначенців розосередилася й почала квартал за кварталом підходити до міськдержадміністрації. Місто ще не прокинулося, траплялися поодинокі місцеві жителі, часом проїжджали автомобілі. Їх зупиняли, перевіряли. Два кермувальники не відреагували на команду зупинитися, тоді довелося стріляти по колесах. Не дарма: у середині сиділи озброєні сепаратисти. На підході до міської адміністрації групу наших спецпризначенців було виявлено, і супротивник відкрив вогонь із сусідніх будинків. Наша група дала гідну відповідь і швидко зачистила будівлю. Кількох ворогів було взято в полон.

До дверей адміністрації під'їхали автобусом. Один із наших бійців пострілом із пістолета знешкодив вартового. Міську адміністрацію захопили миттєво. З моменту, коли заїхали в місто, до її захоплення минуло не більше як 20 хвилин. У будівлі виявилося 10 затриманих цивільних осіб.

Спецпризначенці зайняли вогневі позиції, виставили прикриття й почали «зачищувати» й перевіряти приміщення. Поверх за поверхом, кімнату за кімнатою.

ВИЗВОЛЕННЯ ТОРЕЦЬКА — ЧИ НЕ ЄДИНИЙ У СВІТОВІЙ ПРАКТИЦІ ВИПАДОК, КОЛИ СПЕЦПРИЗНАЧЕНЦІ ВЗЯЛИ НА СЕБЕ ОСНОВНИЙ ТЯГАР БОЮ ЗА ВИЗВОЛЕННЯ МІСТА

Обережно, зброя напоготові, чути короткі доповіді:

— Чисто!

— Прийняв. Далі?

— Чисто…

На одному з поверхів відпочивали російські окупанти. Пробудження вийшло несподіваним і невеселим. Звісно, коли в очі уважно «дивляться» стволи автоматів і кулеметів, то мимоволі почуваєшся розгублено.

Однак не все минуло тихо: коли піднялись на дах будівлі, щоб підняти прапор України, і кулеметник підійшов до флагштока, аби зняти деенерівську ганчірку, по ньому з дев'ятиповерхівки навпроти вдарила черга з кулемета.

Вороги очухалися й вирішили, що з невеликою групою українських вояків упораються без проблем. Та було одне «але»: не на тих натрапили.

О 6.50 група «Вожака» в складі восьми бійців після виконання завдання поблизу супермаркета вирушила в район адміністрації, але дорогою на вулиці Дзержинського потрапила під обстріл з АГС-17. Вогонь вели із жовтого Mercedes Sprinter. Під час короткої перестрілки супротивника було знищено.

Приблизно о 7.00 ця група зайняла оборону поблизу школи з тильного боку міської ради, де знову потрапила під вогонь, цього разу з підствольних гранатометів. Одночасно з дев'ятитиповерхівки перед міською радою стріляли снайпери та розрізнені групи бойовиків.

На допомогу ворогу з Горлівки вирушила численна група бойовиків. Оскільки в'їзд у місто не було перекрито, вони майже об 11.00 дістались до місця бою. Сили супротивника були потужними, з двома танками Т-64 і БТР.

БТР-70 російських окупантів під'їхав до входу в школу. Потужний вогонь бойовиків суттєво посилився, але ненадовго: вдалим пострілом з РПГ-22 одного з восьми українських бійців бронетранспортер було виведено з ладу.

Бій тривав, один танк почав стріляти прямою наводкою, другий — кружляв навколо адміністрації й теж вів вогонь. Близько полудня бойовики зрозуміли: викурити українців із будівлі не вдасться. Тоді вони відкрили вогонь із реактивного піхотного вогнемета «Джміль». Термобаричні боєприпаси мали б завдати чималої шкоди, але загорівся тільки будинок. Вогонь охопив верхній поверх, згодом пожежа поширилася на інші поверхи.

Ускладнювало ситуацію те, що там нещодавно зробили «євроремонт» у стилі «колгосп-стайл». Уся ця пластикова гидота почала випускати отруйний чорний дим. Декотрі з полонених бойовиків, побоюючись смерті у вогні, почали стрибати з вікон. Українським спецпризначенцям довелося спуститись у підвал, прихопивши полонених.

Тим часом танк, відвернувши башту, таранив вхідні двері. Йому назустріч вийшов спецпризначенець із протитанковим гранатометом РПГ-22. Перша граната тільки ковзнула по броні, і танк вистрелив. Бійця контузило, але він крикнув своїм: "Я його знищу!" І поцілив танку під башту. Її заклинило, танк загорівся й від'їхав.

Бій не вщухав. Один з офіцерів-спецпризначенців, який координував дії бійців, попросив підтримки артилерії та авіації. Артилеристи й пара Су-25 відпрацювали точно: жодна ракета, снаряд не влучила ані в будівлю, де були наші, ані в інші будинки.

Група «Вожака» не давала ворожим кулеметникам зі школи вести прицільний вогонь — згодом дві кулеметні точки було пригнічено вогнем.

Утрати російських окупантів збільшувались, а тим часом частини НГУ та ЗСУ нарешті замкнули кільце навколо міста. Група з трьох танків із 17-ї танкової та з 169-го центру «Десна» пройшла полями та несподівано увійшла в місто. До будівлі підтягнулись БТР-4Е НГУ, але на той час бій фактично завершився. Тікати в Горлівку з оточення було нікому: майже усіх терористів знищили. Бій тривав приблизно до 15.30, тож наші війська визволили Торецьк від російських окупантів за 10 годин. Спецпризнаценці не втратили жодного бійця, були лише поранені.

Це був чи не єдиний у світовій практиці випадок, коли спецпризначенці взяли на себе основний тягар бою за визволення міста. До того ж не було завдано ніякої шкоди мирним кварталам.

Олександр ШУЛЬМАН

«УПА воювала за незалежну Україну й жодним чином не підтримувала загарбників»

ЧЕРГОВИЙ РАДЯНСЬКИЙ МІФ ПРО УКРАЇНСЬКИХ КОЛАБОРАНТІВ У РОКИ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ РОЗБИВСЯ ОБ ФАКТИ АРХІВНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

У пострадянському українському суспільстві дуже довго культивували тему про те, що Організація українських націоналістів (ОУН) та Українська повстанська армія (УПА) є ворогами народу, поплічниками нацистів... Чого лише варта демонізація бандерівців? Кандидат юридичних наук, доктор філософії в галузі права, полковник запасу СБУ Ігор Вітик досліджує історію українського визвольного руху понад 10 років. Днями за його авторства вийшов у світ фоліант «Українська повстанська армія — гордість української нації». До яких висновків дійшов історик, він розповів у Великій вітальні «Народної армії»

— Ігоре Романовичу, почніть одразу про головне: як утворилась Організація українських націоналістів та які завдання вона ставила перед собою?

— Завдяки дослідженням архівних документів я можу стверджувати, що ОУН не постала сама по собі: організація створилася з багатьох українських патріотичних громадських організацій, які прагнули одного — Української держави.

Після закінчення Першої світової війни 1918 року, коли Німеччину було розгромлено, країни-переможниці зробили все, аби розбудовувати Європу. Однак у тих кордонах, які вони визначили у Версальському договорі, Україну як державу, не передбачали…

Україна програла свою війну за незалежність, і Українську галицьку армію та Українську наддніпрянську армію Центральної України інтернували армії країн-переможниць у Першій світовій війні у Польщі, куди вони відступили після того, як українську справу було програно.

З метою наведення ладу було вирішено створити із цих військовослужбовців Українську військову організацію (УВО). Вона проіснувала до кінця 20-х років минулого століття. Очолював УВО Євген Коновалець, у минулому командир легіону Українських січових стрільців.

До речі, ще 1919 року, посилаючись на досвід Польщі, коли Юзеф Пілсудський став керівником держави й встановив диктатуру, Євген Коновалець запропонував діяти в такий же спосіб, але керівники Центральної Ради, уважаючи, що це стане загрозою демократії, не підтримали його ініціативу. Урешті-решт поляки відстояли незалежність, а українці — ні. Так от, уже в кінці 1920-х років Євген Коновалець зі своїми побратимами зрозуміли, що для того, щоб продовжити українську справу, потрібна була політична партія, тобто нова організація. Так 1929 року у Відні постала ОУН.

— Відомо, що Євген Коновалець як військовий командир зіграв значну роль у поході 1919 року на Київ, коли українські полки на чолі із Симоном Петлюрою зруйнували державу Скоропадського…

— Так, легіон Січових стрільців, яким командував Коновалець, стрімко атакував противника й зміг так само швидко налагодити оборону. На жаль, втримати владу не вдалося, оскільки білогвардійці під командуванням генерала Брєдова тоді підступно обманули українців та роззброїли їх… Частини Петлюри змушені були відступити. Але там, де командував Євген Коновалець, українці зазвичай не програвали. Людина честі й совісті, надзвичайно доброзичливий, він аж до загибелі мав беззаперечний авторитет.

— Багато істориків схиляється до думки, що історія українського державотворення була б значно успішніша, якби Євгена Коновальця не вбили 1938 року…

— Так, це була історична постать, яку побоювались і Сталін, і Гітлер, адже ОУН набула вельми вагомого впливу в міжнародній політиці. Відомо, що Євген Коновалець організував цілу низку операцій, спрямованих проти комуністичного режиму. Зокрема на початку 1930-х років було зірвано радянський переворот у Литві, коли більшовики хотіли вбити президента цієї держави. Крім того, ОУН не дала змоги французам підписати договір із Радянським Союзом про військову взаємодопомогу, бо цей пакт вів до загибелі української справи. Коли 1937 року міністр пропаганди нацистського рейху Гіммлер прибув на переговори з міністром закордонних справ Польщі Беком, український націоналіст кинув бомбу, яка не вибухнула… Поляки, аби не нагнітати обстановку, заявили, що під час переговорів якийсь божевільний кинув... камінця. А ще було винесено вирок працівнику радянського консульства Майлову 1933 року у Львові. Страту цього, як згодом виявилося, таємного агента НКВС було здійснено на знак протесту проти Голодомору в Центральній та Східній Україні, який організувала радянська влада. Майлов працював у посольстві СРСР у Польщі та чимало зробив для того, щоб іще більше погіршити ситуацію в Україні.

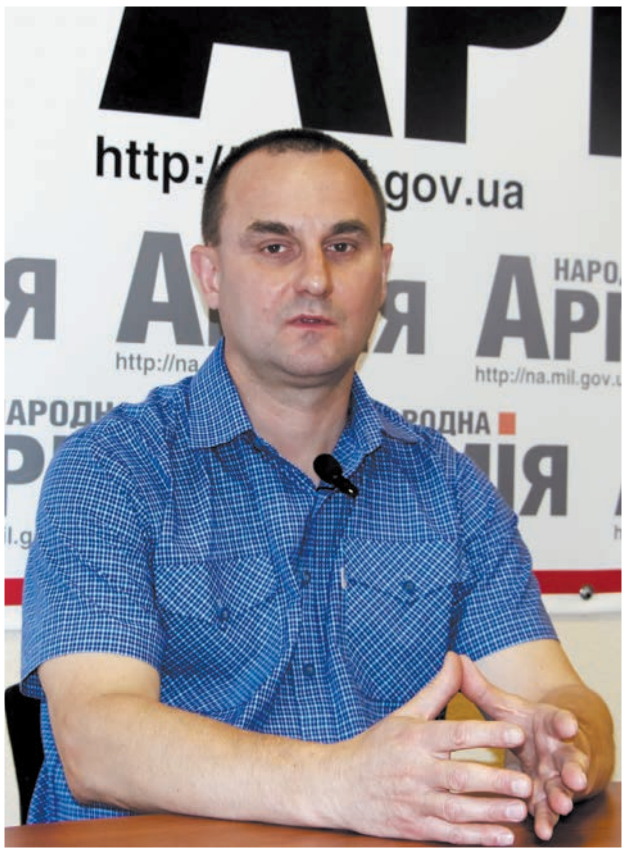
ЗА КІЛЬКА ДНІВ ДО ВТОРГНЕННЯ ФАШИСТІВ В СРСР НІМЕЦЬКОМУ КОМАНДУВАННЮ БУЛО ВИСУНУТО УЛЬТИМАТУМ: ЯКЩО НЕ ВИКОНАЮТЬ СВОЇХ ОБІЦЯНОК, ТО УКРАЇНСЬКЕ НАСЕЛЕННЯ Й ОУН РОЗГЛЯДАТИМУТЬ НІМЕЧЧИНУ БЕЗЗАСТЕРЕЖНО ЯК СУПРОТИВНИКА

Коновалець був дуже тонким політичним гравцем. Сталін розумів, що він веде справу до незалежності України, і вирішив його знищити. Сталося так, що українець убив українця. Убивця Павло Судоплатов народився в Мелітополі, служив у прикордонному загоні й знав Сталіна особисто. До речі, після смерті «вождя народів» він не один десяток років провів у концтаборах.

— Як сталося, що провідники ОУН побачили союзника саме в тодішній Німеччині?

— Ще на початку 20-х років уперше про можливість відновлення Української держави заявила саме Німеччина. Як відомо, вона втратила чимало своїх територій, колоній і змушена була платити репарації країнам — переможницям у Першій світовій війні (до речі, терміни виплати закінчилися 1987 року). Утративши незалежність, українці зрозуміли, що треба робити ставку на сильного союзника. На цю роль не підходила ні Франція, ні Великобританія, оскільки вони були переможницями в Першій світовій і підписали Версальську угоду, в якій не було передбачено створення незалежної Української держави. Не могла стати ним і Польща, яка окупувала українські землі, а тим паче — СРСР. Союзником могла стати лише країна, яка також програла війну й прагнула реваншу. Такою країною була Німеччина. До речі, стосунки ОУН із Німеччиною налагоджувалися задовго до того, як нацисти прийшли до влади.

На початку 20-х років між українськими військовими та німецькими спортивними організаціями було укладено угоду про співпрацю. Українці проходили вишкіл у німецьких спортивних товариствах. Училися стріляти тощо. Тобто це були угоди тактичного плану, які не передбачали подальших стратегічних цілей. Із середини 20-х років почала набирати силу німецька націонал-соціалістська робітнича партія під керівництвом Гітлера, який наполегливо заявляв: німці не можуть змиритися з тим, що «велика українська шляхетна нація потерпає від насильства більшовиків». Він це повторював під час численних міжнародних конференцій, зокрема в Лондоні одразу після приходу до влади, 1934 року, і це мало дуже благородний вигляд. Тепер зрозуміло, що то був тактичний маневр, але тоді в нього повірили всі, також і знані європейські політики. Щоправда, коли контакти з Німеччиною стали тіснішими, Євген Коновалець зрозумів: насправді відбувається не те, що мало би бути між справжніми союзниками…

Кандидат юридичних наук, доктор філософії в галузі права, полковник запасу СБУ Ігор Вітик

— Що стало причиною розділення українського руху за незалежність?

— Майже одразу із загибеллю Євгена Коновальця, 1940 року, ОУН розділилася на мельниківців та бандерівців.

Те крило Організації українських націоналістів, що перебувало за кордоном, часто не розуміло проблем на Батьківщині, тож оунівці на чолі з Андрієм Мельником наполягали на поміркованості й посиленні контактів із німцями. Так тривало до 1939 року, коли постала Карпатська Україна й коли Адольф Гітлер, що обіцяв українцям підтримку, віддав їхню землю своєму союзникові Угорщині. Степан Бандера, який разом із побратимами жив і боровся на Західній Україні, закликав не підкоритися закордонному проводу й створити власну організацію. Так виникло бандерівське крило ОУН.

— Радянська пропаганда створила історичний мем — німецько-українські націоналісти. Що стоїть за ним? Чи коректно ставити знак рівності між німецькими нацистами й українськими націоналістами?

— Українські націоналісти не мали нічого спільного з німецькими ідеологами Третього рейху. Радянська влада зробила все для того, аби дискредитувати борців за незалежність України. Однак їй це не вдалося, і з території Польщі колишні воїни Галицької армії згодом роз'їхалися по всьому світу. Найсильніші осередки ОУН діяли в Чехії, Канаді, Австралії, США, Аргентині. ОУН активно діяла по всьому світу.

Ідеологія УПА була цілком зрозуміла та чітка - боротьба за самостійність України і свободу українського народу

Уже перед війною, у квітні 1941 року, ОУН звернулася до німецького політичного керівництва з меморандумом про взаємодію. У той час вже відчувалося, що розпочнеться радянсько-німецька війна. Відповіді на цей меморандум німецьке політичне керівництво не надало. Тоді члени політичного проводу ОУН(б) звернулися до німців удруге. Це сталося за кілька днів до вторгнення фашистів у СРСР і було фактично ультиматумом: якщо німці не виконають своїх обіцянок, то українське населення й ОУН розглядатиме Німеччину беззастережно як супротивника. На це Гітлер також не відреагував. Успіхи війни запаморочили йому голову: «Німеччина настільки сильна, що сама може всіх перемогти й досягнути панування, і не тільки в Європі, а й у цілому світі без українців».

— Але ж Гітлер уже показав свій хижацький оскал у Західній Європі… На що сподівався Мельник, який продовжував уперто йти за Гітлером?

— Скажу більше, коли гітлерівці вторглись на територію СРСР, похідні групи ОУН(м) та ОУН(б) рухалися за німецькими частинами й встановлювали в захоплених населених пунктах не німецьку, а українську владу. Німцям це було корисно, адже саме на них тримався порядок, саме вони забезпечували їх продовольством.

Поділюся в цьому плані досить закритою свого часу інформацією. Ще коли служив в українській спецслужбі, прочитав протокол майора Штольца, якому було доручено налагодити особистий контакт Мельника з Бандерою. Він зустрічався з ними особисто перед радянсько-німецькою війною й хотів їх помирити. Ось його характеристика Мельника: це колишній полковник армії УНР, досить розумна, поважна людина, на яку вони можуть вплинути, щоб використати у своїх інтересах. Що стосується Бандери, то це український патріот, упертий націоналіст, у якого переважають такі риси характеру, що будь-які угоди з ним неможливі. Він безкомпромісно стоїть за Українську незалежну державу.

На що розраховували українці в умовах, коли Гітлер укладав договір зі Сталіним, ділячи Польщу, Прибалтику та інші країни? Останній командувач УПА Василь Кук авторитетно стверджував: його побратими добре розуміли, що воювати з німцями безглуздо, тож думали їх обманути. Узяти Львів, проголосити українську владу й відродити Українську самостійну державу. Допоки групи Бандери й Мельника йшли до Львова, у селах і містечках проголошували українську владу. Вони розраховували на те, що німці будуть зайняті війною із «совітами» і їм буде не до українців. Нічого не зможуть зробити й будуть змушені із цим погодитися. Усе було розраховано точно. Уже наприкінці червня 1941-го українську владу було проголошено в більш як 200 містах і містечках України, не враховуючи сіл.

До речі, так і сталося. Після того, як Ярослав Стецько в червні проголосив створення Української держави, німці витримали паузу. Та коли на п'ятий день вторгнення вони взяли Мінськ, а це третина відстані до Москви, уважали, що на 15-й візьмуть Москву та що українці як союзники їм більше не будуть потрібні. Політика різко змінилася. Німецькі спецслужби з кінця червня до початку липня наполягали на відкликанні Акту проголошення самостійності, а коли Бандера й Стецько відмовилися це зробити, їх відразу кинули в тюрму, а згодом у концтабір. Батальйон «Нахтігаль» хотіли послати на фронт, але українці, які становили його абсолютну більшість, відмовились, і їх розформували. Багато цих вояків пройшли концентраційні табори, когось було знищено, деякі перейшли в глибоке підпілля. У серпні 1941-го ОУН(б) вжила заходів до конспірації й почала готувати зброю до відкритої боротьби з німцями. Мельниківці ще до кінця 1941-го — початку 1942 року співпрацювали з окупантами, виправдовуючись тим, що оберігали українське населення від винищення.

Ставку робили на те, що коли німці підтримають, тоді українці виграють, а коли — ні, то обманути німців. Попри всі ризики, план мав чималі шанси. До речі, німці навіть не сподівалися, що українці можуть сформувати похідні групи, які йтимуть і проголошуватимуть самостійність. Деякі групи доходили аж до міст на Чорному й Азовському морях. Осередки ОУН було закладено навіть у Криму.

— Як сталося, що українці опинились у німецьких батальйонах «Нахтігаль» та «Роланд»?

— Радянсько-німецька війна мала запалати, і в ОУН це зрозуміли. Так само, як і те, що для того, щоб здобути незалежність, треба мати власну армію. Кістяком її мали бути вишколені кадри, яких не вистачало. Тому вирішили, що в німецьких розвідувальних та диверсійних школах мають пройти підготовку українці-добровольці, які вже здобули вищу освіту й були готові покласти голову за Україну. Саме так було створено ці два батальйони, до речі, «Нахтігаль» у перекладі українською мовою — «Соловей». Передбачали, що коли почнеться німецько-радянська війна, ці частини увійдуть у Львів, проголосять радянську владу й автоматично стануть командирами самооборони, яку організовували на місцях. Тобто за лічені тижні або місяці мала постати українська армія. Власне, так і сталося, коли рештки цих підрозділів пішли в підпілля.

— Тепер щодо УПА. Як постала вона? Які завдання ставили перед нею її керманичі?

— ОУН(б) з кінця серпня 1941 року перейшла в глибоке підпілля, а гітлерівські спецслужби на початку вересня видали документ, у якому було зазначено, що українські націоналісти готують збройний виступ проти Німеччини, тому потрібно їх виявляти й знищувати "як грабіжників». Нацисти боялися, що населення підтримуватиме патріотів, бо вже в серпні 1941 року їм стало зрозуміло, що українці не здадуться. Тому спробували дискредитувати їх також і перед світовою громадськістю, називаючи не інакше як бандитами, але це їм не вдалося.

Водночас почалися масові арешти. Зокрема у Києві тоді закрили українські школи, театр, усе, що встигли відродити націоналісти. Багатьох представників ОУН(м) посадили в буцегарні. Знищили їхнього проводира поетесу Олену Телігу. Водночас діяли збройні відділи мельниківського крила. Найпотужніше — під командуванням Бульби-Боровця. Він свого часу був у німецьких підрозділах поліції, яка наводила порядок. Згодом гітлерівці наказали його збройному відділу взяти участь у каральних акціях проти євреїв. Бульбівці відмовилися, і їх було розформовано. Боровець розпустив своїх хлопців по селах, але невдовзі, у вересні 1941 року, їх зібрав і створив так звану Поліську Січ, яка налічувала більше ніж 3500 бійців.

Коли у відповідь на діяльність білоруських партизанів німці почали палити українські села, стихійно розпочався український збройний спротив. До речі, насправді сіл в Україні було знищено набагато більше, як у Білорусії. (Це ще один міф радянської влади). Наприклад, рідне село Павла Тичини Майдан фашисти знищили разом із його жителями... Хто знає про це?

Ще один «герой» епохи — Еріх Кох, який був причетний до знищення чотирьох мільйонів українців. Під час Нюрнберзького процесу він таємно зник. Його впізнали 1949 року в Західному Берліні, і німці видали його СРСР, а Москва передала Польщі. Його судили за вбивство 400 тисяч поляків, а не за чотири мільйони українців. Не розстріляли! Посадили в комфортабельну тюрму, де він дожив до глибокої старості…Чому? Є підозра, що Кох працював не лише на нацистів й на «совіти».

Для того, аби українці взялися захищати радянський режим, треба було, щоб німці почали нищити українські села. І вони таки запалали, коли з Білорусії на Волинь стали приходити радянські партизани й зав'язувати бої в населених пунктах. Фашисти потім випалювали ці села, бо вважали, що це опір українського руху. Тоді, 1942 року, у відповідь на цей жах було стихійно створено два відділи ОУН(б) під командуванням Григорія Перегійняка («Коробки») та Сергія Качинського («Остапа»), які почали боронити українське населення.

ЩОБ ЗДОБУТИ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ, ПОТРІБНА БУЛА ВЛАСНА АРМІЯ. КІСТЯКОМ ЇЇ МАЛИ СТАТИ ВИШКОЛЕНІ КАДРИ, ЯКИХ НЕ ВИСТАЧАЛО. ТОМУ В ОУН ВИРІШИЛИ, ЩО В НІМЕЦЬКИХ РОЗВІДУВАЛЬНИХ ТА ДИВЕРСІЙНИХ ШКОЛАХ ПОВИННІ ПРОЙТИ ПІДГОТОВКУ УКРАЇНЦІ-ДОБРОВОЛЬЦІ, ЯКІ ВЖЕ ЗДОБУЛИ ВИЩУ ОСВІТУ Й БУЛИ ГОТОВІ ПОКЛАСТИ ГОЛОВУ ЗА УКРАЇНУ

Зростав їхній авторитет, і провідники ОУН(б) закликали переходити до збройної боротьби. Розпочалося створення українських відділів. На Волині відкрили дві школи для підготовки керівного складу й три школи для підготовки нижчого командування. Із 1942-го по 1944 рік було випущено 1500 старшин. УПА розросталася, здійснювала локальні бої з фашистами. На осінь 1942 року повстанська армія набула реальної сили, але піком її можливостей стало літо 1943 року. Офіційною датою народження УПА вважають 14 жовтня саме того року — День Покрови Пресвятої Богородиці.

— А як стосовно першого командувача УПА Романа Шухевича? І понині ця постать у нашому суспільстві, хоч як дивно, доволі контроверсійна…

— Це результат тієї ж радянської, а нині й кремлівської пропаганди. Справді, Роман Шухевич також проходив вишкіл у німецьких військових школах. До того воював за Карпатську Україну. Але ніколи не був знайомий з Адольфом Гітлером, про що рябіють фейкові сторінки в Інтернеті, так само як його ніколи не було нагороджено залізним хрестом і він не воював на боці гітлерівців. Усе це брехня та нісенітниця.

Роман Шухевич ріс у релігійній сім'ї. Батько, український священик, змалку прищепив йому любов до Батьківщини. Накази «Гребінки» (один з його позивних) вояки УПА виконували беззастережно, адже вірили йому та надзвичайно шанували. Знали про непідкупність командувача й глибоку відданість українській справі.

Далі буде

Записали Руслан ТКАЧУК, Анна КОСТІНА

ВЕРНАДСЬКИЙ — ДУШЕЮ ТА СЕРЦЕМ З УКРАЇНОЮ

Геніальний вчений-енциклопедист, мислитель світового рівня академік Володимир Вернадський, хоча й народився в Санкт-Петербурзі, завжди називав себе українцем і навіть прізвисько мав «упертий хохол», адже восени 1917 року змушений був через свої політичні переконання рятуватися від російського більшовицького терору в Україні. Душею й думкою Володимир Іванович завжди був з Україною, а українську культуру і мову вважав рідними

Народився майбутній науковець в сім'ї професора політичної економії Івана Васильовича Вернадського. Він мав українське коріння. Пращури по батьковій лінії були учасниками визвольної війни під проводом Богдана Хмельницького. Прадід Вернадського навчався в Києво-Могилянській академії. А мати — Ганна Петрівна Константинович — походила з роду українських шляхтичів.

Дитинство і юність Володимира минули в Харкові. Світогляд юнака значною мірою формувався під впливом батька, а також зведеного брата Миколи — сина Івана Васильовича від першого шлюбу, талановитого художника і поета.

1873 року Володимир вступив до харківської гімназії, але 1876-го батько вийшов у відставку — і родина Вернадського оселилася в Петербурзі, де він продовжив навчання у столичній гімназії. По її закінченні здобував освіту на природничому відділенні фізико-математичного факультету Петербурзького університету, де такі всесвітньо відомі вчені, як Дмитро Менделєєв, Василь Докучаєв, Олександр Бутлеров та інші, сформували його як природодослідника, гуманіста й мислителя. Його вчителем і науковим керівником був Василь Докучаєв — основоположник грунтознавства.

Окрім своєї спеціальності, майбутній видатний учений цікавився фізичною географією, природними водами, біологією, історією розвитку наукової думки, філософією, історією і літературою. Як різнобічно обдарована людина, він вивчив усі мови слов'янської групи, а також англійську, німецьку, французьку та кілька інших, що дуже допомагало йому під час численних наукових відряджень до Європи.

Ще студентом Вернадський брав участь в експедиції, матеріал якої ліг в основу перших наукових праць. Після закінчення університету Володимир Вернадський п'ять років працював на посаді консерватора (хоронителя) мінералогічного кабінету Петербурзького університету.

1886 року він одружився з Наталією Єгорівною Старицькою, яка теж мала українське коріння — походила з Полтави. Віддані одне одному, вони прожили разом 56 років і виховали двох дітей — Георгія і Ніну. Тисячі їхніх листів свідчать про те, що і з плином років подружжя Вернадських зберегло свої почуття, а їхня сім'я була заснована на повному взаєморозумінні.

1891 року Вернадський став приват-доцентом Московського університету. Ще за шість років захистив докторську дисертацію й у 35 років став професором мінералогії і кристалографії.

На початку 1911 року Володимир Вернадський разом із багатьма вченими подав у відставку на знак протесту проти репресивної політики царського уряду. Він купив невеличку ділянку землі в селі Шишаки на Полтавщині, куди часто навідувався із сім'єю. Саме там до Володимира Івановича й прийшла, як прозріння, ідея про біосферу.

Жовтневу революцію і прихід до влади більшовиків Володимир Вернадський не сприйняв і, як багато освічених людей того часу, вважав, що панування терору на цих землях надовго не затримається.

ПРИЇХАВШИ ІЗ СІМ'ЄЮ В НОВОСТВОРЕНУ УКРАЇНСЬКУ ДЕРЖАВУ, ОЧОЛЮВАНУ ГЕТЬМАНОМ СКОРОПАДСЬКИМ, НАУКОВЕЦЬ СТВОРЮЄ УКРАЇНСЬКУ АКАДЕМІЮ НАУК І ПРАЦЮЄ НАД ФОРМУВАННЯМ БІБЛІОТЕКИ

Коли жити в тодішньому Петрограді стає небезпечно, Володимир Іванович просить Академію наук відправити його у службове відрядження до України. Приїхавши із сім'єю в новостворену Українську державу, очолювану гетьманом Скоропадським, науковець створює Українську академію наук і працює над формуванням бібліотеки. Вчений вірить і робить усе можливе для відродження української культури і мови. Стосовно ж політичної ситуації у країні він пише так: «Враження від української влади все те ж — безсилля і бездарність… Вони відіграють сумну роль маріонеток, які привели у свою країну іноземців-поневолювачів».

Попри те, Вернадський і далі робить усе від нього залежне для розвитку науки. Наприкінці 1919-го року, коли Київ захопили війська Денікіна, академію було закрито. З приходом Червоної армії академік виїжджає до Ростова, а звідти згодом — до Криму, де стає ректором Таврійського університету.

У ті часи він міг емігрувати до Лондона, та не зробив цього, можливо, через стан здоров'я: Вернадський захворів на висипний тиф, який мало не відібрав у видатного вченого життя. Коли він був на межі смерті, то побачив видіння: решта його життя пропливла перед очами, як кадри хроніки, і науковцю відкрилося, скільки років йому залишилось жити. Та не це було тоді головним.

Академік Володимир Вернадський

«Я почав ясно розуміти, що мені судилося сказати нове в тому вченні про живу речовину, яке я створюю, і що це є моє покликання, мій обов'язок, покладений на мене, який я повинен впроваджувати в життя — як пророк, який чує в собі голос, що закликає його до діяльності. Я відчув у собі демона Сократа», — писав Вернадський у щоденнику.

У лютому 1921 року Вернадський їде до Москви, а звідти — до Петербурга, де продовжує працювати в Академії наук, разом із Віталієм Хлопіним створює Радієвий інститут і стає його директором.

У 1923–1926 роках Вернадський разом із дружиною і донькою виїздить до Європи, де читає лекції з геохімії в університетах Чехії, Франції, Англії. На початку 1926 року за посередництва геохіміка Олександра Ферсмана Вернадський повертається до Ленінграда й у вересні того ж року приїздить до Києва, де очолює 2-й Всесоюзний з'їзд геологів.

Наприкінці 1939 року академік Вернадський востаннє побував у Києві на наукових конференціях.

Під час Другої світової війни вчений із дружиною був евакуйований до Казахстану, звідки вони повернулися до Москви лише наприкінці серпня 1943 року. Володимир Іванович відчував, що час підбивати підсумки його земного життя, і зосередився на написанні хроніки свого життя, історії зародження і розвитку ідей. 6 січня 1945 року він відійшов у вічність.

Труди Вернадського й зараз мають практичне значення — вони були науковим одкровенням, яке людство змогло зрозуміти лише через десятки років.

Наскільки ж він мав рацію, коли казав, що «в геологічній історії біосфери перед людиною відкривається величезне майбутнє, якщо вона зрозуміє це і не буде використовувати свій розум і свій труд на самознищення!»

Чи дослухаються до порад видатного академіка нинішнє та прийдешні покоління?

Підготував Олександр ТЕРЕВЕРКО

НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВЕРНАДСЬКОГО ВХОДИТЬ ДО ПЕРЕЛІКУ ДЕСЯТИ НАЙБІЛЬШИХ НАЦІОНАЛЬНИХ БІБЛІОТЕК СВІТУ

Бібліотека заснована 15 серпня 1918 року як Національна бібліотека Української держави, з 1988-го носить ім'я Володимира Вернадського.

Обсяг її фондів — понад 15,5 млн одиниць зберігання. Це унікальне зібрання джерел інформації, що містить книги, журнали, продовжувані видання, карти, ноти, образотворчі матеріали, рукописи, стародруки, газети, документи на нетрадиційних носіях інформації. Бібліотека має найповніше в державі зібрання пам'яток слов'янської писемності та рукописних книг, архіви та книжкові колекції видатних діячів української й світової науки та культури. Складові фондів — бібліотечно-архівна колекція «Фонд Президентів України», архівний примірник творів друку України з 1917 року, архівний фонд Національної академії наук України.

Щорічно до фондів надходять 130–140 тисяч документів (книг, журналів, газет тощо). Бібліотеку комплектують усіма українськими виданнями, вона отримує примірники дисертацій, які захищають на території України, веде міжнародний книгообмін із понад 680 тисячами партнерів із 70 країн світу.

Володимир РУДЬКОВ

Іван Турчин

УКРАЇНСЬКИЙ КОЗАК, ЯКИЙ ВРЯТУВАВ ЖИТТЯ АМЕРИКАНСЬКОМУ ПРЕЗИДЕНТУ

В ІСТОРІЮ СПОЛУЧЕНИХ ШТАТІВ АМЕРИКИ УКРАЇНЕЦЬ ІВАН ТУРЧИН УВІЙШОВ ЯК ОДИН ІЗ ГЕРОЇВ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ВІЙНИ

В англомовній транскрипції його ім'я, щоправда, звучить як Джон Базиль Турчин. І як за життя, так і на надгробку повсякчас разом із його ім'ям промовлялося й писалося слово «козак» — не як звання, адже завжди також підкреслювалося, що він генерал, а наче титул...

Спадковий козак Іван Турчин народився 1822 року на Дону. На той час це вже були землі так званого Війська Донського, проте у козацьких станицях продовжували спілкуватися українською, всі звичаї та обряди також мали українське походження, що й не дивно. Адже прийшли козаки на ці землі, на східні кордони колишнього Дикого Поля, саме з українського козацького краю — Запоріжжя.

Природно, що козацький син і сам став вояком — уже в 30 років полковник Іван Турчин був начальником штабу корпусу. Але після придушення революції в Угорщині та Кримської війни Іван Турчин подав прохання про відставку. Разом із дружиною Надією, 1856 року він залишив батьківщину. Після кількох місяців перебування у Німеччині, Франції та Англії козацький полковник прибув до Америки, ще навіть не здогадуючись, що попереду в нього, професійного військового в минулому, не мирне життя, а війна...

У Чикаго Іван Турчин як дипломований інженер влаштувався на залізницю — завідувачем технічного відділу Іллінойської центральної залізниці. Паралельно з цим став публіцистом, писав у газети про права і свободи чорношкірого населення, зацікавивши своїми поглядами конгресмена штату Іллінойс Авраама Лінкольна. Особисте знайомство відбулося 1860 року у Спрінгфілді. Під час виступу майбутнього президента представники Півдня влаштували бійку, в якій Турчин, ризикуючи життям, врятував майбутнього президента США.

У рік скасування кріпосного права в Російській імперії, на батьківщині козака, боротьба проти рабства стартувала й у США — розпочалася громадянська війна між расистським Півднем та демократичною Північчю. Полковник Іван Турчин добровільно вступив до армії Півночі й був призначений командиром 19-го полку добровольців штату Іллінойс. Здебільшого це були люди невійськові — вчорашні робітники, шахтарі, фермери, тож полковникові довелося багато працювати, аби зробити з них справжніх солдатів. Він склав збірку настанов для командирів, редагував полкову газету, в якій вказував у статтях на помилки бійців та командирів.

ДЛЯ ПРОТИДІЇ КОНФЕДЕРАТАМ ТУРЧИН ІЗ ЗАХОПЛЕНОГО ПАРОТЯГА ТА ЗАЛІЗНИЧНИХ ПЛАТФОРМ ЗРОБИВ, МАБУТЬ, ЧИ НЕ ПЕРШИЙ У СВІТІ БРОНЕПОЇЗД

Варто зазначити, що на той час командування також не мало ніякого бойового досвіду, тож у цьому Авраам Лінкольн цілком і повністю поклався на тих небагатьох професійних військових, які були його соратниками. І перший серед них — козацький полковник Іван Турчин. Саме його досвід американське командування почало впроваджувати на всьому фронті. Це, зокрема, і дії піхоти в розгорнутому ланцюгу, і багнетний бій, і дії мобільних кавалерійських частин, концентрація піхоти та артилерії на головних станціях та стратегічних позиціях, будівництво укріплень у місцях складів із боєприпасами та продуктами харчування тощо.

Уже наприкінці того ж 1861 року полковник Турчин став командиром бригади в армії генерала Карлоса Б'юелла. Взимку 1862 року вона здійснила марш у Північну Алабаму. Добре підготовлена кавалерія Південної армії зустріла її несподіваними атаками. Для протидії конфедератам Турчин виставив засідки в місцях імовірної появи ворога, а сам із захопленого паротяга та залізничних платформ зробив, мабуть, чи не перший у світі бронепоїзд, який здійснював рейди в тил «південних». Бригада Турчина однією з перших почала набір чорношкірих новобранців, а військовим польовим шпиталем керувала лікар Надія Турчин. Коли одного дня напад малярії вклав командира у ліжко, солдатів у бій повела мужня козачка.

Очоливши дивізію, генерал Турчин вписав чимало славних сторінок у її бойовий літопис під Гантсвілем, Чикамога, Чатануга, на гірському хребті Місіонери-Рідж та здійснивши знаменитий «марш до океану».

Після громадянської війни генерал Турчин із дружиною кілька років прожили в Чикаго. Він працював там само, де і до війни — у головному управлінні Іллінойської центральної залізниці. Якраз на цей час припала перша хвиля еміграції з країн Східної Європи. І ось Турчини заснували на півдні Іллінойса містечко Радом, першими поселенцями якого були польські родини. Їм генерал допоміг побудувати костел і школу.

Але туга за батьківщиною роками краяла його серце. І ось після двох місяців важкої хвороби він помер у лікарні на руках у дружини. В офіційному повідомленні американського військового міністерства зазначалося: «18 липня 1901 року у віці 79 років помер генерал Турчин, хоробрий козак великої армії республіки США».

СОЛДАТ СВОБОДИ З ПОДІЛЛЯ

ІМ'Я ВІЙСЬКОВОГО ІНЖЕНЕРА, БОРЦЯ ЗА СВОБОДУ МИХАЙЛА СКИБИЦЬКОГО ШИРОКОМУ ЗАГАЛУ НЕВІДОМЕ, ХОЧА ВІН БУВ НАСПРАВДІ НЕПЕРЕСІЧНОЮ ПОСТАТТЮ І ЗАЛИШИВ СЛІД НЕ ЛИШЕ В УКРАЇНСЬКІЙ, А Й У СВІТОВІЙ ІСТОРІЇ

Ім'я Михайла Карловича Скибицького важко знайти у вітчизняній літературі та історіографії. Деякі російські джерела стисло згадують його як «російського офіцера й волонтера» на підставі того, що на той час Поділля, рідний край Михайла Скибицького, перебувало у складі Російської імперії, а сам він закінчив військове училище у Санкт-Петербурзі. Утім, звичайно, ця людина була до нутра кісток українцем — справжнім, таким, що завжди прагнув свободи і справедливості, відважним і завзятим!

Михайло Скибицький народився у бідній сім'ї в селі Корчівка Старокостянтинівського повіту. Закінчивши Петербурзьке інженерне училище, став військовим інженером та до 1823 року служив у столиці Російської імперії. Утім молода бунтівлива душа українця прагнула свободи й дій, тож він вирушив до Південної Америки, де на той час точилася визвольна війна за незалежність від іспанських колонізаторів.

Через довгі вісім місяців він прибув на місце й одразу ж вступив волонтером у званні поручика в армію Симона Болівара. А вже у грудні того ж 1824 року поручик Скибицький прославив своє ім'я під час вирішальної битви визвольної війни — битви під Аякучо. Аякучо — це місто в Перу, країні, яка на той час залишалася останнім оплотом іспанського панування на американському континенті. Особливо серед командирів частин та підрозділів визвольної армії на полі бою відзначився саме поручик Михайло Скибицький, і його не міг не помітити легендарний генерал Симон Болівар, лідер визвольної війни. Він особисто нагородив героя орденом і наблизив до себе, належно оцінивши хоробрість, мужність, відвагу, героїзм та широкий світогляд молодого українця. Так поручик став офіцером штабу визвольної армії, а трохи згодом — справжнім соратником та найближчим помічником Болівара. Генерал доручив українцеві керувати будівництвом фортифікаційних споруд, а також вести переговори з противником — бунтівними генералами, яких належало схилити до приєднання до лав визвольної армії. Так розпочалося стрімке кар'єрне зростання офіцера-українця: у жовтні 1826 року поручик Скибицький став капітаном колумбійської армії, у жовтні 1827-го — майором, а вже у 1830 році — інженер-полковником визвольної армії Федеративної Республіки Велика Колумбія. Полковник Скибицький був, по суті, одним із організаторів колумбійської армії.

Окрім того, Михайло Карлович як блискучий і талановитий інженер працював над проектом судноплавного каналу, який мав поєднати два океани — Тихий і Атлантичний. Пізніше його ідею втілили під час будівництва Панамського каналу.

ПРОЖИВАЮЧИ У ВЕНЕСУЕЛІ, УКРАЇНЕЦЬ ПОБУДУВАВ У ПОРТУ МАРАКАЙБО ВІЛЛУ «УКРАЇНА» — МИНУЛО ВЖЕ 185 РОКІВ, А ЦЕ Й ДО СЬОГОДНІ ДІЮЧИЙ ГОТЕЛЬ «УКРАЇНА»!

1830 року, після смерті генерала Симона Болівара, полковник Михайло Скибицький увійшов до близького оточення першого президента Венесуели Хосе Антоніо Паеса. Проживаючи у Венесуелі, українець побудував у порту Маракайбо віллу «Україна» — минуло вже 185 років, а це й до сьогодні діючий готель «Україна»!

Ставши ад'ютантом президента, Михайло Карлович допоміг йому написати мемуари, а 1831 року відбув до Франції, аби надрукувати цю працю.

У Європі Михайло Скибицький зустрів багатьох земляків — українських революціонерів-емігрантів. Бажаючи дізнатися про долю своєї сім'ї, він через них домовився про зустріч із сестрою та 1835 року прибув до Галичини. Але у Львові українця схопили австрійські жандарми й передали російські «охранці».

Зважаючи на те, що колишній російський офіцер став революціонером — нехай і в далекій Америці, — бунтівний українець був відправлений на заслання.

Протягом десяти років він мешкав під прицільним наглядом поліції у Вятці, важко там захворів і після тривалого листування з Петербургом отримав дозвіл повернутися для продовження відбуття покарання до родового маєтку. Втім із таким становищем він більше миритися не міг. Роздобувши фальшивий паспорт, солдат свободи втік, але невдовзі був заарештований в Летичеві та кинутий до Старокостянтинівської в'язниці, за гратами якої передчасно пішов із життя.

Михайло Скибицький прожив недовге життя — лише 53 роки. Зате це були півстоліття насправді яскравого, насиченого подіями життя справжнього сина волелюбного українського народу.

Матеріали сторінки підготував
Олексій ТРИГУБ

ТАНГО-ТЕРАПІЯ ВІД ВЕТЕРАНА АТО

КИЯНИН ОЛЕКСІЙ ГАВРИСЬ ІЩЕ ПІД ЧАС ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ ОРГАНІЗУВАВ У РАЙОНІ АТО ЗАНЯТТЯ З ТАНГО, НА ЯКИХ СТОМЛЕНІ МОРАЛЬНО Й ФІЗИЧНО ВОЇНИ МАЛИ СВОЄРІДНИЙ ВІДПОЧИНОК. А ПОВЕРНУВШИСЬ ІЗ ВІЙНИ, ВІН ВІДКРИВ СВОЮ ТАНЦЮВАЛЬНУ ШКОЛУ

На передову Олексій потрапив 2014 року. Не дочекавшись повістки, він тричі ходив у військкомат

— У районі АТО переважно виконував завдання із супроводу та охорони наших артилерійських підрозділів на Луганщині. Проте думки про використання танцювальних навичок на війні в мене виникли одразу, як потрапив на передову. Якось нас усіх зібрав командир роти й сказав: «Кожен із вас має навики, які ви набули у своєму цивільному або військовому житті. Вони будуть вам корисні на передовій». Хтось із хлопців мав справу з вибухівкою, хтось — із пожежною справою. А я тоді жартома повідомив: «Хлопці, я — викладач танго, спробую бути вам корисним», — розповідає Олексій.

НА ЗАНЯТТЯ З ТАНЦІВ ДО ОЛЕКСІЯ ПРИХОДИВ НАВІТЬ УЧАСНИК АТО, У ЯКОГО БУЛО АМПУТОВАНО ОДНУ НОГУ, ТОЖ ВІН НА ПРОТЕЗІ ВИВЧАВ УСІ ТАНЦЮВАЛЬНІ РУХИ

І за деякий час, коли підрозділ, у якому служив Олексій, передислокувався на другу лінію оборони, він із дозволу командирів організував там для бійців заняття з танго.

— Коли ми прибули в Старобільськ, я зрозумів, що це якраз та сама слушна нагода показати свої навички, — розповідає Олексій Гаврись. — Музика в мене завжди була із собою, та й місце не довелося довго шукати. Керівництво місцевого будинку культури нам посприяло. Залишалося розв'язати одну проблему: знайти партнерок для хлопців. Я чудово розумів, якщо на першому уроці дівчат не буде, хлопці один з одним не танцюватимуть, і на тому все закінчиться. Звертався до керівництва місцевих вишів і навіть оголошення по місту розклеював, у яких запрошував охочих відвідати ексклюзивні курси аргентинського танго від надзвичайного викладача з Києва (*сміється*). Перші спроби не увінчалися успіхом. Та, на щастя, невдовзі відгукнулися дівчата з місцевого медучилища. У них був танцювальний колектив. Так усе й закрутилося. Наші хлопці виїжджали групами виконувати бойові завдання. А повернувшись, мали змогу абстрагуватися від війни та хоч ненадовго почуватися, як удома, слухати музику, танцювати з дівчатами. Їм подобалося. Так на кілька місяців було влаштовано школу.

Після повернення до мирного життя робота Олексія над школою танго продовжилась уже в Києві. Крім цивільних, у кожному наборі буває по кілька учасників бойових дій.

— Колишнім бійцям, які в нас займаються танцями, це дуже подобається. Про це промовляють навіть їхні очі, — каже Гаврись. — До того ж, у них класно виходить. Деякі вже самі ходять на мілонги (танцювальні вечори. — Авт.) Дехто записується на додаткові індивідуальні уроки. Хтось знаходить тут собі добрих друзів, а хтось — кохання на все життя.

На заняття до Олексія приходив навіть учасник АТО, у якого було ампутовано одну ногу, тож він на протезі вивчав усі танцювальні рухи.

— Я переконаний, що опанувати аргентинське танго може будь-яка людина, навіть та, що має ампутовані кінцівки — але треба буде докласти більше зусиль. Тому хлопцю необхідно було зрозуміти, як танцювати на протезі, й за допомогою тих ресурсів, які він має, танцювати з партнеркою так, щоб вона навіть не помітила, що він на протезі, — пояснює Олексій.

За його словами, танго — це дієва психофізіологічна реабілітація. Мало хто з ветеранів АТО звертається до психолога. Розмовляти про пережите хлопці

Заняття з танго в танцювальній школі Олексія Гаврися

не люблять. Але тут, на уроках танго, слова не потрібні. Свої переживання можна передати в танці мовою тіла.

— Тут усе просто. Ти обіймаєш, тебе обіймають. Відчуваєш себе потрібним, залишаєш позаду погані спогади, — запевняє Олексій.

Аби пересвідчитися в цьому, Гаврись запрошує всіх охочих до своєї школи Aliento del Tango. Для учасників АТО тут діє спеціальна безкоштовна програма навчання.

— Я завжди запрошую всіх охочих єднатися в танці — як військових, так і цивільних. Дуже хотілось би, щоб до нас приходило більше людей. Особливо бійців АТО. Адже для них аргентинське танго може відкрити багато нового й цікавого.

Олена КРУГЛЄНЯ,
Владислав ДЕМ'ЯНЕНКО

НА ФЕСТИВАЛІ ПОЛЬОВОЇ КУХНІ ім. ТАРАСА СИЧА БУЛО ЗІБРАНО ПОНАД 20 000 ГРИВЕНЬ

Невеликим «блокпостом» зустрічав вінничан і гостей міста фестиваль польової кухні імені Тараса Сича. Біля концертної зали «Райдуга» було розгорнуто 40 локацій, на 20 з яких готували їжу для гостей. Рятувальники, військові, воїни-афганці, байкери, представники спеціалізованих навчальних закладів і ресторатори частували відвідувачів борщем, бограчем, кашею з грибами, різноманітними видами плову та іншими смаколиками. Будь-яка страва коштувала 20 грн. Під час заходу вдалося зібрати 21 тис. грн, які буде передано на потреби бійців АТО.

Співорганізатор заходу Андрій Davidчинський розповів:

— Ми плануємо придбати волонтерську систему відеоспостереження «Око Мольфара», яка дасть змогу стежити за позиціями, особливо в гарячих точках, де стріляють снайпери. Крім збирання допомоги для військових у районі АТО, фестиваль має ще одну мету — ушанувати пам'ять нашого земляка, який хоч за переконаннями не брав у руки зброю, куховарив на Сході країни й загинув під час мінометного обстрілу під Дебальцевим 2015 року. Пам'ятаючи Тараса, ми не забуваємо про всіх бійців, які загинули.

Родзинками цьогорічного фестивалю стали не тільки борщ-юшка та шашлик-мохіто від переможця кулінарного шоу Ігоря Місевича, майстер-клас із перетворення використаних гільз на предмети мистецтва за допомогою техніки декупаж, а й навчання всіх охочих правил надання першої медичної допомоги від інструктора Червоного Хреста.

Наталія ЯРМІЛКО

«З ЛЮБОВ'Ю В СЕРЦІ»: КОСІВСЬКІ ВОЛОНТЕРИ ЧЕКАЮТЬ НА ПОРАНЕНИХ БІЙЦІВ

«Я вам розповім про те, як докотилася до такого життя, що з двома вищими освітами опинилась у лісі та організовую всілякі походи», — такими напівжартівливими-напівсерйозними словами біля ватри розпочинає знайомство з ветеранами АТО, які приїхали на Івано-Франківщину на реабілітацію, Тетяна Костинюк, голова Косівської громадської організації «За покликом серця». На таких по-домашньому затишних посиденьках суворі чоловіки можуть виговоритися, поділитися проблемами й дістати пораду.

Ідея створити місце, куди поранені військові могли б приїхати відпочити й отримати психологічну допомогу, виникла понад два роки тому. Тоді Тетяна зрозуміла, що військовим потрібне не тільки спорядження, яке вона як волонтерка купувала за кошти, зароблені на різноманітних ярмарках та зібрані в церкві. Чоловіки, котрі приходили з передової, гостро потребували, щоб їх повернули до життя. Так з одного пробного заїзду на туристичну базу виник цілий проект — реабілітаційно-відпочинковий табір у Карпатах «З любов'ю в серці».

На сьогодні в таборі за 26 заїздів уже побувало понад 500 осіб. Організатори ніде особливо не афішують свою роботу та не оголошують про нові заїзди. Працюють за принципом «свій розповів своєму». Знайомі волонтери або бійці, які вже побували в таборі, рекомендують наступних кандидатів. Єдина, але головна вимога, щоб це були хлопці, які справді воювали на передовій. Приймають також активних волонтерів, яким потрібне психологічне розвантаження. Якщо внаслідок поранення боєць потребує супроводу, то з ним може приїхати дружина.

Табір розташувався на території туристичної бази. Поселяють групи в номери з усіма зручностями по дві-три особи. Проживання й харчування — за рахунок організаторів. Тетяна Костинюк наголошує, що, відпочиваючи та спілкуючись із побратимами, бійці проходять психологічну реабілітацію. У команді організаторів немає медиків, але працює професійний психолог із 20-річним досвідом роботи.

Програма перебування в таборі дуже насичена. За 10–12 діб кожен має змогу піти в гори в похід із наметами, спробувати себе в скелелазінні, теплої пори року сплавитися гірською річкою через пороги на надувному човні, а взимку стати на лижі. Як розповідає волонтерка, 90% чоловіків катались на лижах уперше в житті. Активні види відпочинку чергуються тут зі спокійнішими. Відбуваються різноманітні майстер-класи: з гончарства, кераміки, ткацтва, ковальства. Малюють на склі, дереві. Є тут і власна фішка — боді-арт. Приїжджають студентки з місцевого Інституту прикладного мистецтва й створюють цілі картини на спинах бійців улітку або ж на руках та обличчях — холодної пори. Після того, як картини вже готові, відбувається фотосесія.

Завершальною активністю стає розмальовування величезної стіни, яка називається «Герої не вмирають», на набережній у Косові. Із цього приводу бійці жартують: «Ну ось, відгодовували-відгодовували, а тепер привезли на будівельні роботи».

Існує табір за рахунок постійних спонсорів. Вигравали організатори і конкурс проектів від обласної ради.

Оксана УРЕТІЙ

ОЛЕГ СКРИПКА: «ГАДАЮ, МАЄ ВІДБУТИСЯ КУЛЬТУРНА ДЕОКУПАЦІЯ НАШОГО ДОНБАСУ ТА КРИМУ»

Лідер гурту «ВВ» Олег Скрипка

Олег Скрипка й музиканти рок-гурту «ВВ» не потребують додаткових рекомендацій, адже на вітчизняній сцені і вокаліст, і рок-гурт упевнено тримаються вже третій десяток років. А коли почалися воєнні дії на Донбасі, музиканти ще й включилися в процес моральної підтримки українського війська.

Нещодавно в Національній академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного у Львові гурт «Воплі Відоплясова» дав іще один концерт для курсантів

Знані метри української рок-сцени ексклюзивно для курсантів та офіцерів академії, а також для членів їхніх родин улаштували майже двогодинний пісенний марафон, упродовж якого звучали як давні й добре відомі хіти, так і нові пісні гурту. Драйв і позитив виконавці забезпечили аудиторії з перших акордів, запропонувавши глядачам підспівувати й підтанцьовувати під добре відомі ритми. Під час концерту в залі вирували оплески. Ну а після музичного дійства курсанти мали нагоду сфотографуватися й одержати автографи улюблених виконавців.

Опісля вокаліст групи ексклюзивно для «Народної армії» поділився своїми враженнями й творчими планами.

— Пане Олеже, які враження у вас від виступів перед військовою аудиторією?

— Хлопці бадьорі, активні, молоді, дуже добре нас зустрічали. Наші пісні добре знають, і це приємно. Дуже вдячний, що нас запросили. Так сталося, що випала нагода завітати до Львова, подякувати курсантам від усіх артистів, усіх знайомих за те, що вони обрали таку професію, яка на сьогодні є вкрай необхідною нам, українцям, щоб зберегти нашу державність. І з великою відрадою в серці ми провели цю зустріч.

— Які зміни в армійському укладі впадають у вічі насамперед?

— Щиро? Я щойно повернувся з Франції, був у краях, де ловлять устриці й таке інше… І нарешті нормально поїв. Так, насамперед відчувається зміна в системі харчування українських воїнів. У цьому ми вже напевно перемагаємо Європу!

— Нещодавно ви презентували марш «Зродились ми великої години». Це нова маршова пісня українського війська. Чи буде еволюційне продовження цієї ініціативи?

— Однозначно буде! Ми працюємо над цим. І плануємо випустити кліп до цього маршу. Тепер шукаємо можливість професійно його зняти. Щоби був він водночас і на «злобу дня», як то кажуть, і щоб був поза часом. Щоб відображав історію цієї пісні. Адже словам маршу «Зродились ми великої години» понад сто років. Вона актуальною була тоді, є актуальною й тепер. І я бачу, що військові її напрочуд гарно сприйняли. До зйомок хочу запросити тих, із ким співали разом трек-пісні, — Сашка Положинського, Олега Михалюту з ТНМК, Сергія Фоменка, Тараса Компаніченка, Жадана, Тараса Чубая та інших. Щоб ми разом зібралися ще раз і підтримали наших військових.

«ПІДТРИМАТИ МОРАЛЬНИЙ ДУХ НАШИХ ВОЯКІВ, РОЗРАДИТИ ТА ПІДНЯТИ ЇМ НАСТРІЙ — В ЦЬОМУ ВБАЧАЮ СВОЄ ПОКЛИКАННЯ НИНІ!»

— Пане Олеже, серед військових дуже багато прихильників вашого таланту. Але якби вам запропонували зреалізувати себе в армійських лавах, то який би фах для себе обрали?

— Оскільки мій хліб — це музика, то я скоріше став би військовим музикантом! А якби випало воювати на передовій, то тут важко визначитися. Я завжди кажу, що військовий — професія, одна з найважчих! Ми в компанії музикантів часто говоримо на цю тему: чи змогли б узяти зброю, піти воювати. І складно визначитися…Тому сьогодні робимо те, що можемо та вміємо добре робити, — підтримуємо моральний дух наших вояків, розраджуємо та підносимо настрій. Це теж важливо. І в цьому моє покликання нині.

— На вашу думку, що може й має робити людина мистецтва в Україні для зміни свідомості отруєних російською пропагандою?

— Я завжди кажу, що наша найперша зброя має бути не танк чи автомат, а культура й освіта. Чим більше матимуть люди дотику до культури, тим скоріше буде наша перемога. Щоб люди мали доступ до знань, до правдивої інформації. Слава Богу, сьогодні в Україні обмежень немає, а можливостей дедалі більше. Хто хоче, може й у Європу з'їздити — порівняти, зробити свій вибір і проаналізувати, якого майбутнього для себе та дітей хоче він. Чи прямувати в майбутнє, чи повернутися в темні часи.

— Передусім культурної експансії потребують нині окуповані українські землі. А чи продумуєте ви програму концертного туру в Луганськ, Донецьк і Крим, коли вони повернуться до складу України?

— Коли цей процес відбуватиметься, я залюбки та неодмінно візьму участь у цих культурних програмах і запропоную такий тур. Це все залежатиме від наміру й бажання митців творчо та культурно наситити ці краї. Гадаю, має відбутися культурна деокупація нашого Донбасу та Криму. Бо перед тим, як ці землі загарбали «зелені чоловічки», була й культурна окупація, поступове вичавлення українського духу. Для прикладу, гурт «ВВ» був у турі взимку 2013 року, і, я гадаю, ми були останніми українськими артистами, які виступали в Донецьку та Луганську. У нас були аншлаги, на концертах було багато людей у вишиванках, які підтримували Україну. Гадаю, ми здатні повернути український дух на ці землі!

Володимир СКОРОСТЕЦЬКИЙ

ОДЕСЬКИЙ МУЗИЧНИЙ ГУРТ «ДРУЖЕ МУЗИКО» РАЗОМ ІЗ ВОЛОНТЕРАМИ ПОДАРУВАЛИ ЗАХИСНИКАМ БАТЬКІВЩИНИ ПАТРІОТИЧНИЙ КОНЦЕРТ

Гурт «Друже Музико»

Одеські волонтери, до складу яких уходять працівники Військової академії (м. Одеса) разом із музичним гуртом «Друже Музико» провели концерти для українських військовослужбовців і місцевих жителів у районі проведення антитерористичної операції на Сході України.

Для глядацької аудиторії одесити представили історичні думи та сучасні патріотичні пісні, авторами яких є як члени гурту «Друже Музико», так і учасники АТО.

Щороку український патріотичний музичний гурт з Одеси під керівництвом Максима Трубникова поповнює свій репертуар новими піснями, серед яких чимало авторських творів вітчизняних виконавців.

Гурт «Друже Музико» є частиною «Музичного батальйону». Це мистецьке об'єднання, до якого входять гурти й виконавці, які регулярно підтримують своїми співами українських воїнів у районі бойових дій, — TaRuta, «Гайдамаки», «Тінь сонця», «Очеретяний кіт», Катя Бойко, Христина Панасюк, OLEUM та інші.

Нещодавно одеські музиканти провели свій концерт у столиці та Львові, де презентували для військової аудиторії новий альбом бойових побратимів «Налягай на весла».

Сергій ДАНИЛЕНКО

ЧИ ВПАДЕ ПІЗАНСЬКА ВЕЖА?

Експерти стверджують, що знаменита вежа в Пізі стоятиме ще мінімум 200 років. Вона навіть може залишитися у вертикальному (майже вертикальному) положенні назавжди. Усе це завдяки реставраційному проекту, який уберіг вежу від катастрофи.

Із самого початку будівництва 1174 року вежа на нестійкому ґрунті дедалі більше нахилялася на південь. Нахил в один бік навіть вплинув на те, як було побудовано цю споруду, оскільки архітектори намагалися компенсувати її структуру, нахиляючи вежу на північ, через що вона дістала бананоподібну форму.

Кілька невдалих будівельних проектів прискорили поступове падіння Пізанської вежі протягом останніх кількох століть. Тож 1990 року вона досягла найгострішого кута нахилу в 5,5 градуса. За всіма розрахунками, вежа мала впасти, досягнувши кута в 5,44 градуса, але, на щастя, передбачення комп'ютерної моделі не справдилося, й інженери запропонували проект реконструкції вежі, повідомляє сайт tut-cikavo.com.

Відновлювальні роботи, що тривали з 1999-го по 2001 рік, укріпили Пізанську вежу. Інженери розмістили тягар на північному її боці й водночас позбулися певної кількості ґрунту під нею, завдяки чому вона повільно відхилилася назад.

Тепер Пізанська вежа стоїть під кутом нахилу лише 3,99 градуса. Ведучи мову про сильні землетруси або інші непередбачувані природні явища, інженери стверджують, що вона все одно залишиться на місці й стоятиме так не одну сотню років.

ЛЮДИНА І ДОВКІЛЛЯ

ОГІРОК БАДЬОРИТЬ, ЯК КАВА, І ЛІКУЄ

Батьківщина огірка — Індія. Але вирощувати й культивувати цей овоч почали греки. І назву йому дали, що в перекладі означає «недозрілий». Бо огірок ми свідомо вживаємо недозрілим, не дочекавшись, коли він дозріє, пожовкне. Дозрілий огірок зберігає мінерали, а от його соковитість та вітаміни помітно зменшуються.

Огірок містить 95% води, тому він добре втамовує спрагу. А ще тому, що має велику кількість калію.

Огірки бадьорять завдяки вмісту вуглеводів та вітамінів групи В. Адже вуглеводи — джерело енергії й речовина,

яка регулює рівень глюкози в крові. А вітамін В впливає на забезпечення функціонування нервових клітин. Завдяки цим речовинам огірки зменшують головний біль, навіть коли людина зайве вжила спиртного.

Огірок вирівнює кислотно-лужний баланс і знижує кислотність клітин, яка часто виникає через неправильне харчування, що є однією з причин зниження енергії. Він тонізує й допомагає роботі серця.

Крім того, огірок справедливо називають одним із найефективніших продуктів для зниження ваги тіла. 100 г огірка має всього 15 Ккал. Тому якщо певний час харчуватись огірками, це змусить ваш організм добувати енергію із запасів жирів. А ще цей овоч чинить сечогінну, жовчогінну та послаблювальну дію. Ці фактори, на думку лікарів, дають змогу за 5–7 днів огіркової дієти зменшити вагу на 2–5 кг.

10 ХВИЛИН СТРИБКІВ ЗІ СКАКАЛКОЮ ЗАМІНЮЄ 30 ХВИЛИН БІГУ

Як стверджують лікарі-фізіотерапевти, 15–20 хвилин щоденної фіззарядки не тільки поліпшать ваше самопочуття на день, а й зміцнять вашу статуру. Одним із найпростіших знарядь під час зарядки є скакалка. Це компактний кардіотренажер. Вправи зі скакалкою діють майже на всі м'язи тіла. Розпочинайте тренуватися зі скакалкою зі стрибків на двох ногах. Приземляючись, трохи згинайте коліна, водночас не торкайтеся п'ятками підлоги. Спортивні фахівці радять розпочинати заняття зі скакалкою поступово: перші два тижні займайтеся 5–10 хвилин двічі-тричі на тиждень. Вони стверджують, що 10 хвилин стрибків зі скакалкою замінює 30 хвилин бігу або 40 хвилин плавання.

Підготував Анатолій КРАВЕЦЬ

ЦІКАВІ ФАКТИ

■ В Англії за часів Якова І, щоб стати солдатом, достатньо було випити кухоль пива за рахунок короля і взяти у вербувальника аванс — один шилінг. Вербувальники ходили по пивницях, пригощали присутніх пивом, а на дні кухля лежав згаданий шилінг. За деякий час будь-який британець, якого пригощали пивом, спочатку довго оглядав ємність на світлі.

■ Данський король Нільс, який правив у 1104–1134 роках, мав найменшу армію, яка колись існувала у світі. Її становили сім його особистих помічників. З цією армією він правив Данією 30 років, причому тоді до складу країни входили ще й значні частини Швеції і Норвегії, а також деякі частини Північної Німеччини.

■ У лавах польської армії у вигнанні в роки Другої світової війни служив ведмідь–артилерист. Він допомагав польським гармашам розвантажувати ящики з боєприпасами і навіть підносив снаряди під час бою.

■ У 2001 році в Уельсі наказом департаменту освіти була звільнена вчителька молодших класів за завдання значної шкоди незміцнілій дитячій психіці. Діти, почувши гірку правду від своєї вчительки, прийшли додому у сльозах. Через це на жінку надійшло чимало скарг. А сказана нею правда полягала в тому, що Санта-Клаус — вигаданий персонаж.

■ В індійському штаті Мізорам живе найбільша у світі сім'я з одного чоловіка, 39 дружин, 94 дітей і 33 онуків — разом це 167 осіб. Чоловік — Ціон Хан — є не тільки главою сім'ї, а ще й очільником секти, головне гасло якої «В чоловіка може бути стільки дружин, скільки він захоче». Для управління такою великою кількістю родичів Ціон продумав і запровадив у сім'ї практично військовий режим: хтось відповідає за прибирання, хтось за готування, хтось за дітей.

■ У Windows не можна створити файл або теку під назвою «Con», бо у Білла Гейтса в дитинстві було прізвисько Con — ботанік. І він постарався, щоб у його системі були відсутні такі файли і папки.

■ 718 градусів за Цельсієм — це температура в пеклі, обчислена вченими на підставі аналізу цитат із Біблії.

■ На поверхні звичайного офісного столу бактерій у 400 разів більше, ніж на сидінні унітазу.

■ Розділіть ваш зріст на вісім, і отримаєте висоту голови.

■ Коли європейці вперше побачили жирафа, вони назвали його «верблюдопардом», вирішивши, що це гібрид верблюда і леопарда.

■ Чипси вперше приготували 24 серпня 1853 року як жартівливу відповідь на скаргу клієнта про те, що скибочки картоплі занадто товсті і не просмажені.

tut-cikavo.com

СМІЄМОСЬ РАЗОМ

ГОЛУБ'ЯТА

В санаторії зустрілись Сидір і Варвара.
Покохались, полюбились, як голубів пара.
Він підтоптаний добряче, а вона ще дівка.
В нього лисина, а в неї в кучерях голівка.
Він шептав їй: «Не боюся ні людей, ні суду.
До кінця тебе, Варюсю, я кохати буду».
А вона аж умлівала, дивлячись на нього:
«До кінця любити будеш? Тобто до якого?»
Він, як голуб до голубки, припадав до дівки:
«Ясно, серце, до якого. До кінця путівки».

Павло ГЛАЗОВИЙ

— Куме, пошукайте в тому гуглі, що то за прикмета, коли каву на себе проливаєш.

— То, куме, як руки не з того місця ростуть, то ніякий гугл не допоможе!

***

— Коханий! Подаруй мені на день народження щось таке, щоб я легенько так правою ніжкою натиснула, і р-р-раз — стрілка від 0 до 100 за три секунди...

— Ваги підійдуть?

***

Зустрілися куми, згадують друзів:

— А як там Васька?

— На каторгу потрапив!

— Та ти що?!

— Ага! Одружився, а в тещі город — два гектари!

Фото Тетяни ІВАНЕНКО

— Тушонка є?.. А якщо знайду?!

Інформація про оголошення конкурсу з відбору суб'єктів оціночної діяльності нерухомого військового майна, яке знаходиться на балансі й обліковується в КЕВ м. Харків:

№ п/п	Найменування об'єкта оцінки, площа, місцезнаходження (адреса, в/м), балансоутримувач (назва, код за ЄДРПОУ, контактний телефон)	Орієнтовна дата оцінки	Мета проведення оцінки
1.	Нежитлове приміщення окремо розташованої будівлі №2 нерухомого військового майна загальною площею 19,4 кв.м за адресою: м. Харків, проспект Науки, 5, в/м №104, що перебуває на балансі КЕВ м. Харків, 07923280, тел. (057) 700-44-63	На поточну дату	Визначення вартості об'єкта з метою передачі в оренду

Відповідно до Положення про конкурсний відбір суб'єктів оціночної діяльності у випадках оренди нерухомого військового майна, затвердженого наказом Міністерства оборони України від 06.04.2015р. № 156 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 11.06.2015р. за № 699/27144, по кожному об'єкту оцінки окремо претенденти на участь у конкурсах подають до КЕВ м. Харків конкурсну документацію в запечатаному конверті з описом документів, що в ньому містяться. Копії документів, що подаються у складі конкурсної документації, завіряються поміткою «Згідно з оригіналом» із зазначенням назви посади, ініціалів та прізвища особи, яка завіряє копію, її особистого підпису, дати завірення копії, засвідченої печаткою (за наявності).

Конкурсна документація повинна надійти до комісії не пізніше ніж за чотири робочі дні до оголошеної дати проведення конкурсу (включно).

Конкурсна документація включає: заяву про участь у конкурсному відборі суб'єктів оціночної діяльності; копії установчих документів суб'єкта оціночної діяльності (для юридичних осіб); копії кваліфікаційних свідоцтв оцінювача; копії сертифіката суб'єкта про включення інформації про оцінювача до Державного реєстру оцінювачів та суб'єктів оціночної діяльності; конкурсну пропозицію.

Конкурсна пропозиція претендента подається в окремо запечатаному конверті з поміткою «Конкурсна пропозиція» і має містити пропозиції щодо вартості виконання робіт, калькуляції витрат, пов'язаних з виконанням робіт, а також терміну виконання робіт, якщо він не визначений в інформації про проведення конкурсу; умови розрахунків (відстрочки платежів).

У випадку, якщо два або більше учасників конкурсу отримають однакову кількість балів, комісія для визначення переможця конкурсу враховує додаткові критерії, до яких належать: досвід учасника конкурсу з оцінки однотипного майна; кількість та якість виконаних учасником конкурсу договорів на проведення оцінки майна, укладених з орендодавцями.

Конкурс відбудеться у КЕВ м. Харків за адресою: м. Харків, вул. Пушкінська, 61, об 11.00 через 14 днів після опублікування цієї інформації.

Телефон для довідок: (057) 700-44-63

***

КЕВ м. Чернігів інформує про підсумки конкурсу з відбору суб'єктів оціночної діяльності, які залучатимуться до проведення незалежної оцінки нерухомого військового майна, що відбувся 14.07.2017 р.

Відповідно до розділу III Положення про конкурсний відбір суб'єктів оціночної діяльності у випадках оренди нерухомого військового майна, затвердженого Наказом Міністра оборони України від 06.04.2015 р. № 156 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 11.06.2015 р. за № 699/27144, конкурсною комісією прийнято рішення:

ТОВ «АДАМІЛ» — переможець конкурсу з відбору суб'єктів оціночної діяльності, який буде залучений до проведення незалежної оцінки з метою визначення ринкової вартості для розрахунку орендної плати при продовженні договору оренди нерухомого військового майна, що перебуває на балансі КЕВ м. Чернігів, а саме: нерухоме військове майно — майданчик зі щебеневим покриттям загальною площею 675 кв.м за адресою: Чернігівська область, Ічнянський р-н, смт Дружба, в/м № 1.

***

Макарівська квартирно-експлуатаційна частина району інформує про результати конкурсу з відбору суб'єктів оціночної діяльності, які будуть залучені до проведення незалежної оцінки об'єктів державної власності, що відбувся 13.07.2017 р.

Нерухоме військове майно — нежитлові приміщення будівлі їдальні офіцерської за №№ 1–22, 1–23 загальною площею 122,9 кв.м у будівлі № 22 військового містечка № 6 за адресою: Житомирська обл., Радомишльський район, смт Городок, вул. Поштова, 26.

Конкурсною комісією прийнято рішення про укладення договору з учасником конкурсу — Приватним підприємством «Експерт-Сервіс-Консалт».

***

Оголошено конкурс на вакантну посаду провідного редактора відділу координації військової частини А0602 (голова ліквідаційної комісії Державного підприємства «Київська картографічна фабрика»).

Телефон для довідок: (044) 236-62-29

***

12 липня 2017 року відбулося засідання постійно діючої комісії з проведення конкурсного відбору керівників суб'єктів господарювання державного сектору економіки, що належать до сфери управління Міністерства оборони України з питання щодо проведення конкурсного відбору на посади керівників державних підприємств Міністерства оборони України «Івано-Франківський військовий ліспромкомбінат» та «Дружбівський кар'єр нерудних копалин «Кварц», оголошеного 18 травня 2017 року.

За результатами проведеного комісією конкурсу переможцем конкурсного відбору на посаду директора державного підприємства Міністерства оборони України «Дружбівський кар'єр нерудних копалин «Кварц» визнати Семенова Володимира Володимировича.

Разом з тим у зв'язку із відхиленням конкурсних пропозицій усіх кандидатів на посаду керівника ДП МОУ «Івано-Франківський військовий ліспромкомбінат» оголошений 18 травня 2017 року конкурсний відбір визнано таким, що не відбувся.

***

Київське квартирно-експлуатаційне управління оголошує конкурс з відбору суб'єктів оціночної діяльності, які будуть залучені до проведення незалежної оцінки нерухомого військового майна

Об'єкт оцінки: нерухоме військове майно — нежитлове приміщення будівлі інв. № 73 військового містечка № 63, площею 57,37 кв. м.

Місцезнаходження об'єкта оцінки: м. Київ, пр. Повітрофлотський, 28.

Балансоутримувач: Національний університет оборони України імені Івана Черняховського.

Мета проведення незалежної оцінки: визначення ринкової вартості для розрахунку орендної плати.

Орієнтовна дата оцінки: 31.07.2017 р.

До участі в конкурсі залучаються суб'єкти оціночної діяльності — суб'єкти господарювання, які відповідають та виконали вимоги пункту 9 розділу I Положення про конкурсний відбір суб'єктів оціночної діяльності у випадках оренди нерухомого військового майна, затвердженого наказом Міністерства оборони України від 06.04.2015 № 156 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції 11.06.2015 за № 699/27144.

Учасники конкурсу для участі в ньому надсилають (або подають особисто) до комісії конкурсну документацію в запечатаному конверті з описом документів, що там містяться. Копії документів, що подаються у складі конкурсної документації, завіряються поміткою «Згідно з оригіналом» із зазначенням назви посади, ініціалів та прізвища особи, яка завіряє копію, її особистого підпису, дати завірення копії, засвідченої печаткою (за наявності).

Конкурсна документація включає: заяву про участь у конкурсному відборі суб'єктів оціночної діяльності (додаток 1 до Положення про конкурсний відбір суб'єктів оціночної діяльності у випадках оренди нерухомого військового майна); копії установчих документів суб'єкта оціночної діяльності (для юридичних осіб); копії кваліфікаційних свідоцтв оцінювача; копію сертифіката суб'єкта оціночної діяльності; копію свідоцтва про включення інформації про оцінювача до Державного реєстру оцінювачів та суб'єктів оціночної діяльності; конкурсну пропозицію.

Конкурсна пропозиція подається в окремо запечатаному конверті з поміткою «Конкурсна пропозиція» і має містити пропозиції щодо вартості виконання робіт, калькуляцію витрат, пов'язаних з виконанням робіт, строк виконання, який не повинен перевищувати 7 календарних днів, а також умови розрахунків (відстрочки платежів).

Конкурсна документація повинна надійти до Київського КЕУ не пізніше ніж за чотири робочі дні до оголошеної дати проведення конкурсу (включно).

Конкурс відбудеться о 10 год. 30 хв. 08 серпня 2017 року за адресою: м. Київ, вул. Ав. Антонова, 2/32, каб. 15.

Документи надсилати поштою на адресу: 03186, м. Київ, а/с 37, Київське КЕУ; надавати особисто за адресою: м. Київ, вул. Курська, 13А, каб. 107.

Телефон для довідок: (067) 405-01-40 або (044) 242-81-99

***

Київське квартирно-експлуатаційне управління інформує про підсумки конкурсів з відбору суб'єктів оціночної діяльності, які будуть залучені до проведення незалежної оцінки нерухомого військового майна

За результатами конкурсів з відбору суб'єктів оціночної діяльності, що відбулися 30 червня 2017 року, переможцями визнано:

— ФОП Чебаков О. І. на проведення незалежної оцінки нерухомого військового майна — нежитлового приміщення будівлі інв. № 83, в/м № 210, площею 18,50 кв. м, за адресою: Київська обл., м. Ірпінь, вул. 11 Лінія, 1;

— ТОВ «УФІС» на проведення незалежної оцінки нерухомого військового майна — частини нежитлового приміщення (залу очікування диспетчерського пункту) будівлі інв. № 1, в/м № 54, площею 5,00 кв. м, за адресою: м. Київ, вул. Госпітальна, 18;

— ФОП Рябченко О. М. на проведення незалежної оцінки нерухомого військового майна: нежитлового приміщення будівлі інв. № 2, в/м № 278, площею 60,00 кв. м, за адресою: м. Київ, вул. Естонська, 7; нежитлового приміщення будівлі інв. № 53, в/м № 127, площею 50,80 кв. м, м. Київ, вул. Дегтярівська, 12/7.

***

Військовий інститут Київського національного університету імені Тараса Шевченка (далі — Військовий інститут) згідно з вимогами Інструкції про порядок заміщення на конкурсній основі вакантних посад науково-педагогічних працівників у вищих військових навчальних закладах, військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів, що належать до сфери управління Міністерства оборони України, затвердженої наказом Міністерства оборони України, Міністерства освіти і науки України від 19.10.2016 р. № 542/1255 та зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 10.11.2016 за № 1461/29591, оголошує конкурс на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників Військового інституту.

1. Посади, які заміщуються військовослужбовцями:

1.1. Військовий гуманітарно-лінгвістичний факультет:

заступник начальника факультету з навчальної та наукової роботи — начальник навчальної частини, ШПК — «підполковник», посадовий оклад 1591–1688 грн.

1.1.1. Кафедра зарубіжної воєнної інформації:

начальник кафедри, ШПК — «полковник», посадовий оклад 1560–1720 грн;

1.1.2. Кафедра військової журналістики:

старший викладач, ШПК — «підполковник», посадовий оклад 1380–1460 грн.

2. Посади, які заміщуються працівниками Збройних Сил України:

2.1. Військовий факультет фінансів і прав:

2.1.1. Кафедра геоінформаційних систем і технологій:

професор кафедри, посадовий оклад — 6698 грн.

Кваліфікаційні вимоги

Посаду заступника начальника (декана) факультету з навчальної та наукової роботи — начальника навчальної частини та заступника начальника факультету військової підготовки з навчальної та наукової роботи — начальника навчальної частини можуть обіймати особи, які, як правило, мають: досвід учасника бойових дій, ступінь вищої освіти «магістр» або науковий ступінь (за профілем діяльності), вчене звання, оперативно-тактичний рівень освіти, стаж науково-педагогічної (наукової) діяльності три роки, а також досвід військової служби на посадах керівного складу в органах військового управління (військових частинах).

Посаду начальника (завідувача) кафедри Військового інституту можуть обіймати особи, які, як правило, мають: досвід учасника бойових дій, ступінь вищої освіти «магістр» або науковий ступінь, вчене звання, стаж науково-педагогічної (наукової) роботи не менше п'яти років, оперативно-тактичний рівень військової освіти, а також досвід військової служби на командних посадах та посадах керівного складу в органах військового управління (військових частинах).

На посаду професора у Військовому інституті можуть призначатися особи, які, як правило, мають: досвід учасника бойових дій, ступінь вищої освіти «магістр» або вчене звання професора або науковий ступінь доктора наук зі стажем науково-педагогічної (наукової) роботи не менше трьох років; або вчене звання доцента (старшого наукового співробітника, старшого дослідника) і науковий ступінь та стаж науково-педагогічної (наукової) діяльності п'ять років; або вчене звання доцента (старшого наукового співробітника, старшого дослідника) без наукового ступеня зі стажем науково-педагогічної (наукової) роботи не менше десяти років.

На посаду старшого викладача у Військовому інституті можуть призначатися особи, які, як правило, мають: досвід учасника бойових дій, ступінь вищої освіти «магістр» або досвід військової служби на посадах за фахом, ступінь вищої освіти «магістр»; або вчене звання доцента (старшого наукового співробітника, старшого дослідника) або науковий ступінь; або викладач без наявності наукового ступеня і вченого звання, який має не менше п'яти років стажу науково-педагогічної (педагогічної, наукової) роботи та видані навчально-методичні посібники, наукові праці.

Особи, які бажають взяти участь у конкурсі, подають до конкурсної комісії:

військовослужбовці — рапорт про участь у конкурсі, автобіографію, копії документів про вищу освіту, службову та медичну характеристики, завірену копію службової картки, довідку про проходження військової служби, письмову згоду на збір та обробку персональних даних;

цивільні особи — заяву про участь у конкурсі, автобіографію, копії документів про вищу освіту, копію трудової книжки, характеристику з місця роботи, копію паспорта, письмову згоду на збір та обробку персональних даних.

Копії документів про науковий ступінь, вчене (почесне) звання, список наукових праць (винаходів), а також документи, що підтверджують підвищення кваліфікації протягом останніх п'яти років (дипломи, сертифікати, свідоцтва), надаються кандидатами за наявності.

Особи, які проходять військову службу (працюють) у Військовому інституті Київського національного університету імені Тараса Шевченка, подають рапорт (заяву), автобіографію, службову характеристику, список наукових праць (винаходів) та звіт про науково-педагогічну (наукову) діяльність.

Останній день прийому документів кандидатів для участі в конкурсі на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників Військового інституту — 14.08.2017 р. (включно).

Дата проведення конкурсу на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників Військового інституту — 21.08.2017 р.

Документи подавати за адресою: 03189, м. Київ, вул. Ломоносова, 81.

***

Квартирно-експлуатаційний відділ м. Чернігів ЗС України оголошує конкурс з відбору суб'єктів оціночної діяльності, які будуть залучені до проведення незалежної оцінки з метою визначення ринкової вартості для розрахунку орендної плати при укладанні договору оренди нерухомого військового майна, що перебуває на балансі КЕВ м. Чернігів, а саме:

Об'єкт № 1: нежитлові приміщення будівлі магазину загальною площею 74,0 кв. м, за адресою: Чернігівська область, м. Ніжин, вул. Прилуцька, 96А, в/м № 12, буд. № 205.

Орієнтовна дата оцінки: 14.08.2017 р.

Об'єкт № 2: нежитлові приміщення будівлі магазину загальною площею 50,80 кв. м, за адресою: Чернігівська область, м. Ніжин, вул. Прилуцька, 96А, в/м № 12, буд. № 205.

Орієнтовна дата оцінки: 14.08.2017 р.

До участі в конкурсі залучаються суб'єкти оціночної діяльності — суб'єкти господарювання, які відповідають та виконали вимоги пункту 9 розділу I Положення про конкурсний відбір суб'єктів оціночної діяльності у випадках оренди нерухомого військового майна, затвердженого наказом Міністерства оборони України від 06.04.2015 № 156 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції 11.06.2015 за № 699/27144.

Учасники конкурсу для участі в ньому надсилають (або подають особисто) до КЕВ м. Чернігів конкурсну документацію в запечатаному конверті з описом документів, що там містяться. Копії документів, що подаються у складі конкурсної документації, завіряються поміткою «Згідно з оригіналом» .

Конкурсна документація включає: заяву про участь у конкурсному відборі суб'єктів оціночної діяльності; копії установчих документів претендента; копії кваліфікаційних свідоцтв оцінювача; копію сертифіката суб'єкта оціночної діяльності; копію свідоцтва про включення інформації про оцінювача до Державного реєстру оцінювачів та суб'єктів оціночної діяльності; конкурсну пропозицію.

Конкурсна пропозиція подається окремо в запечатаному конверті з поміткою «Конкурсна пропозиція» і має містити:

1. Вартість виконання робіт.

2. Строки виконання робіт з оцінки (після отримання в повному обсязі необхідної документації та інформації про об'єкт оцінки) — не більше семи днів (у разі необхідності — три дні для доопрацювання звіту).

3. Умови розрахунків: оплату виконаних робіт здійснює третя сторона згідно з укладеним тристороннім договором, а саме платник (потенційний орендар).

Конкурсна документація повинна надійти до комісії не пізніше ніж за чотири робочі дні до оголошеної дати проведення конкурсу (включно) на адресу: м. Чернігів, вул. В. Дрозда (Любченка), 19, каб. № 8, до 16:00 год.

Конкурс відбудеться через 14 к/днів після опублікування цієї інформації в газеті о 10 год. за адресою: м. Чернігів, вул. В.Дрозда (Любченка), 19.

Тел./факс для довідок: (04622)5-30-27.

ВАСЬКА-ПЕРЕБІЖЧИК

Цієї ранньої весни тут, у районі шахти «Бутовка», через постійні вогневі зіткнення з противником обстановка була по-бойовому спекотною. Тоді щодня і щоночі тривав цей виснажливий бойовий марафон, який, здавалося, ніколи не закінчиться

Одного дня бійці побачили у бінокль, як зі сторони ворожих позицій, намагаючись перелізти через залізничну колію, до них чалапає зовсім крихітне і водночас чудернацьке песеня.

Чотирилапий перебіжчик ледве підвівся після вдалого подолання розтрощеної снарядами рейки. Вже за мить кволе собачення скотилося із залізничного насипу.

— Агов, хлопці, дивіться який «сепаратист» до нас повзе, — повідомив спостерігач.

…До малого перебіжчика залишалось якихось двадцять метрів. Під прикриттям товаришів декілька бійців відчайдушно дісталися найближчих кущів. Ще трохи, і тремтяче від холоду та переляку крихітне цуценя опинилось у теплій та захищеній пазусі молодшого сержанта.

— Його сильно били, — дійшов висновку медик, дивлячись на поранену задню лапу, котру песик не міг навіть розігнути. — Скоріш за все сепари задля розваги знущалися з цього малого та були щедрими на стусани, — підсумував він огляд.

— Не витримав денеерівського собачого життя, — саркастично прокоментував хтось із бійців взводу. — То як назвемо бідолаху?

Звідусіль посипались пропозиції: «Сєпар, Новорос, Перебіжчик…»

— Ні, назвемо його просто — Васька, бо відтепер він наш, — запропонував хтось із авторитетних бійців, а решта чомусь дружно підтримали це банальне, як для пса, ім'я.

А в російських загарбників тоді справи були кепські. З продовольством та забезпеченням — біда. За даними нашої розвідки було відомо, що ворог «зачищає» всі підвали покинутих будинків у пошуках хоча б якогось провіанту. Дивлячись на те, як Васька жадібно наминав приготовлену саме для нього порцію каші з тушкованим м'ясом, можна було зрозуміти, чому навіть тварина у відчаї почимчикувала через лінію розмежування до нас.

Вже за кілька днів перебіжчика відвезли в Авдіївку на огляд до місцевого ветеринара. Той зробив собаці щеплення та підлікував поранену лапку. Ваську поставили на постійне продовольче забезпечення, і вже за два місяці колись кволе та ледь живе цуценя годі було впізнати.

Вдень, коли тихо, серед розбитих залізобетонних уламків колишніх виробничих приміщень шахти завзято гасає щасливий, вгодований та оточений увагою бійців Васька.

Майже щовечора пес разом із хлопцями заступає на своє бойове чергування. Сидячи поряд із бійцями у траншеї чи бліндажі, він зосереджений так само, як і вони. Васька старанно прислуховується до вже звичних йому різких та неприємних звуків війни. Якимось незрозумілим чином цей пес навчився вирізняти звуки небезпеки. Під час вильоту чужих мін здіймає свій собачий алярм. А ще хлопці помітили, що коли

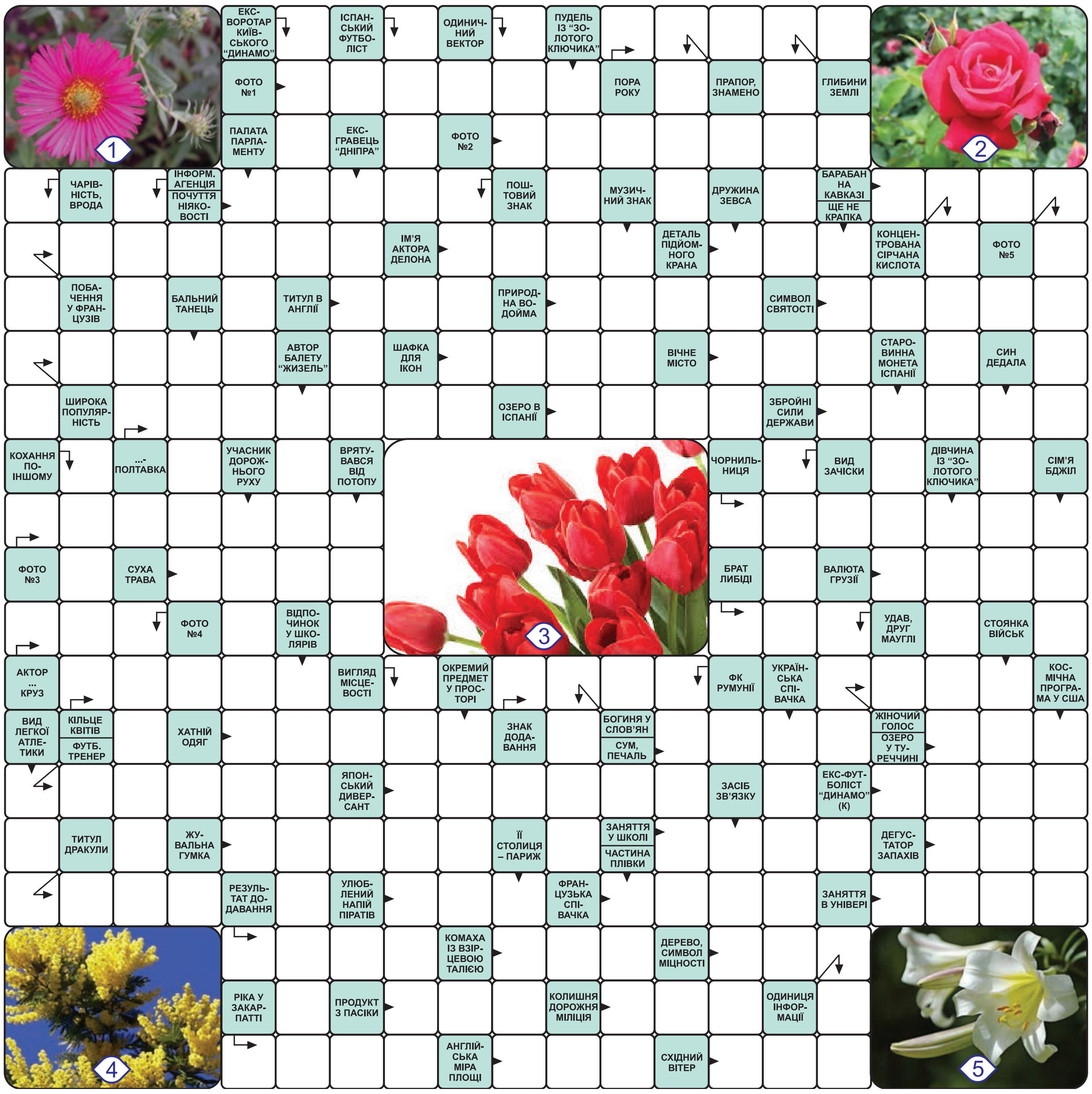

Майже щовечора пес разом із хлопцями заступає на бойове чергування

Васька спить на вулиці у старому кріслі й хропе мало не на всю «Бутовку» — ніч буде спокійна.

Інколи, вловивши ледь відчутні запахи, що приносить вітер із ворожої сторони, він, ховається під лавку та жалібно скавчить. Мабуть, у ті миті він із жахом згадує своє попереднє собаче життя там — у «новоросів».

Ярослав МЕЛЬНИЧУК

Сканворд підготував Василь СОЛТИС, Тернопіль

— Куме, скажіть, коли вже нарешті буде тепло?

— Скоро, куме. Через три місяці опалювальний сезон.

***

— Куме, ви не знаєте, який розумник вигадав продавати згущене молоко в пакетах?

— А що вам, куме, не подобається?

— Та я вже третій ранок каву з майонезом п'ю.

***

— Я вам так, куме, скажу: гугл для слабаків. Справжні мужики запитують у ясеня.

***

— Куме, а ви в Єгипті були?

— Був, куме.

— А в Туреччині?

— Був.

— А де краще відпочити?

— Не знаю, куме, я був з жінкою і дітьми.

***

— Привіт, куме! Як поживаєте?

— Як цибуля.

— А то як?

— Коли роздягаюсь, жінка плаче!

РЕДАКЦІЙНА КОЛОНКА

НАРОДНА АРМІЯ

ЗАСНОВНИК – МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ

Реєстраційне свідоцтво
КВ № 2026 від 25.06.1996 р.

Газета надрукована у друкарні ТОВ «Мега-Поліграф» (вул. Марка Вовчка, 12/14, м. Київ, 04073).

Наклад 29361 Замовлення 55161

Ціна вроздріб – договірна

ТВО головного редактора Анатолій МАРКЕВИЧ

Чергові по номеру — Вадим КОВАЛЬОВ, Геннадій КАРПЮК

Провідний літературний співробітник — Леонід ГНАТЮК

Адреса редакції:
вул. Мельникова, 24, м. Київ, МСП, 04655

e-mail: n_army@army.kiev.ua

http://www.na.mil.gov.ua

Відділ передплати: тел.: (044) 489-50-12

Рр — Реклама редакції (подається безкоштовно)
Р — Реклама платна

Листування з читачами тільки на сторінках газети. Відповідальність за достовірність інформації та реклами несуть автори та рекламодавці. Редакція може не поділяти погляди автора. При передруку матеріалів посилання на «Народну армію» обов'язкове.

ISSN 1029-9114

9 771029 911004